

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101002/B/2022/36124048427593732

**VPLYV PRÁVNEJ FORMY PODNIKANIA NA
FINANČNÚ POLITIKU PODNIKU**

Bakalárska práca

2022

Eva Muchová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

VPLYV PRÁVNEJ FORMY PODNIKANIA NA
FINANČNÚ POLITIKU PODNIKU

Bakalárska práca

Študijný program: Ekonomika a právo
Študijný odbor: Ekonomika a manažment
Právo
Školiace pracovisko: Katedra ekonomickej teórie
Národohospodárska fakulta
Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD.

Pod'akovanie

Rada by som touto cestou poďakovala vedúcej bakalárskej práce doc. Ing. Kataríne Belanovej, PhD., za všetky pripomienky, usmernenia, ochotu a odbornú pomoc, ktorou napomohla k vypracovaniu tejto záverečnej práce.

ABSTRAKT

MUCHOVÁ, Eva: *Vplyv právnej formy podnikania na finančnú politiku podniku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra ekonomickej teórie. – Vedúca záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD.. – Bratislava: NHF EU, 2022, 49 s.

Hlavným cieľom záverečnej bakalárskej práce je skúmanie vplyvu faktora, ktorý rozhodujúcou mierou vplýva na finančné rozhodnutia podnikov. Našou úlohou je uviesť teoretické východiská, ktoré neskôr demonštrujeme na konkrétnom príklade z praxe. Bakalárska práca pozostáva z troch kapitol a obsahuje 2 schémy, 2 grafy a 3 tabuľky. V prvej kapitole sa zameriame na teoretické východiská a zadefinujeme dôležité pojmy, ktorými sú podnikanie, podnikateľ a podnik. Nasledovať bude typológia podnikov podľa právnej formy a charakteristika jednotlivých právnych foriem podnikania. Koniec prvej kapitoly je venovaný kritériám, ktoré je potrebné pri voľbe právnej formy podniku zohľadniť. Nasleduje druhá kapitola, ktorá sa zaoberá hlavným cieľom a čiastkovými cieľmi práce, a taktiež popisuje metodiku práce a metódy skúmania. Záverečná tretia kapitola sa venuje konkrétnemu príkladu z praxe, a teda nami vybranému podniku. Podnik najskôr predstavíme z hľadiska vzniku a predmetu činnosti a taktiež uvedieme jeho finančnú charakteristiku. Ďalej rozoberieme dôvody, ktoré priviedli podnikateľa k rozhodnutiu prejsť z právnej formy podniku živnostníka na právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným. V závere tretej kapitoly zhodnotíme výhody a nevýhody plynúce z prechodu právnej formy.

Kľúčové slová:

podnikanie, podnikateľ, podnik, právna forma podnikania, kritériá, finančná politika

ABSTRACT

MUCHOVÁ, Eva: Impact of legal form of business on its financial policy. - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Economic Theory. – Thesis supervisor: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD.. - Bratislava: NHF EU, 2022, 49 p.

The main aim of the final bachelor thesis is an examination of the influence of a factor that has a decisive influence on the financial decisions of companies. Our task is to present the theoretical basis, which we later demonstrate on a concrete example from practice. The bachelor thesis consists of three chapters and contains 2 diagrams, 2 graphs and 3 tables. In the first chapter we focus on the theoretical basis and define the important concepts, which are business, entrepreneur and enterprise. Then we will move to the typology of companies according to the legal form and the characteristics of individual legal forms of business. The end of the first chapter is devoted to the criteria that must be taken into account when we are choosing the legal form of the company. The following second chapter deals with the main aim and partial aims of the thesis and describes the methodology and research methods. The final third chapter deals with a specific example from practice and thus the company we choose. We will first introduce the company in terms of its origin and subject of activity and also state its financial characteristics. We will further discuss the reasons that led the entrepreneur to decide to switch from the legal form of a self-employed company to the legal form of a limited liability company. At the end of the third chapter, we evaluate the advantages and disadvantages of the change of legal form.

Keywords:

business, entrepreneur, enterprise, legal form of business, criteria, financial policy

Obsah

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 Vymedzenie pojmov podnikanie, podnikateľ, podnik	8
1.2 Typológia podnikov	11
1.3 Sledované kritériá pri výbere právnej formy podniku	23
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	28
3 Výsledky práce a diskusia	30
3.1 Predstavenie podniku	30
3.2 Prechod z podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným.....	34
3.3 Diskusia.....	42
Záver	44
Zoznam použitej literatúry	46

Zoznam schém, grafov a tabuliek

Schéma 1: Členenie podnikov podľa právnej formy.....	12
Schéma 2: Členenie podnikov podľa právnej formy.....	12
Graf 1: Vývoj celkovej zadlženosti.....	33
Graf 2: Vývoj výsledku hospodárenia.....	34
Tabuľka 1: Vývoj financovania podniku.....	32
Tabuľka 2: Výpočet čistého zisku.....	37
Tabuľka 3: Porovnanie čistého zisku.....	37

Úvod

Výber právnej formy podnikania predstavuje pre podnikateľa dôležité rozhodnutie hneď na začiatku podnikania, pričom nejde o krátkodobé rozhodnutie. Skutočnosť, akú právnu formu si podnikateľ zvolí, ďalej vplýva na jeho podnikateľskú budúcnosť a podnikateľské plány. Každý podnikateľ si musí vybrať z viacerých možností, a taktiež jednotlivé právne formy sú vhodné pre špecifické účely. V našej práci si priblížime vymedzenie jednotlivých právnych foriem a zameriame sa na základné odlišnosti medzi nimi. Charakteristika právnych foriem podnikania a poukázanie na výhody a nevýhody plynúce z určitej právnej formy napomôžu podnikateľovi spraviť tak zásadné rozhodnutie, akým je voľba právnej formy podnikania, a to považujeme za najväčší význam a prínos skúmania problematiky v našej záverečnej práci.

Bakalárska práca pozostáva z troch hlavných kapitol, respektíve častí. Na začiatku prvej teoretickej časti sa venujeme vymedzeniu pre našu tému dôležitých pojmov, akými sú podnikanie, podnikateľ a podnik. Po zadefinovaní týchto pojmov sa zaoberáme typológiou podnikov podľa právnej formy. Práca vymedzuje jednotlivé právne formy v Slovenskej republike podľa Obchodného zákonníka ako aj ďalších právnych predpisov. Koniec teoretickej časti je venovaný kritériám, ktoré je potrebné pri výbere právnej formy podniku zohľadniť. Každé z kritérií podrobnejšie popisujeme a vysvetľujeme.

V druhej časti bakalárskej práce je uvedený hlavný cieľ práce spolu s čiastkovými cieľmi práce, prostredníctvom ktorých naplníme hlavný cieľ. Taktiež sa druhá časť zaoberá popisom metodiky práce a metód skúmania využitých v našej práci. Tretia praktická časť sa na začiatku venuje predstaveniu podniku, ktorý sme si vybrali ako konkrétny príklad z praxe. Predstavujeme predmet činnosti vybraného podniku a tiež sa zaoberáme jeho finančnou charakteristikou. Následne prejdeme k objasneniu dôvodov, ktoré viedli podnikateľa k rozhodnutiu prejsť z jednej právnej formy podnikania na druhú, a teda z podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným. Na konci praktickej časti v diskusii zhodnotíme výhody a nevýhody plynúce z prechodu právnej formy podnikania.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Vymedzenie pojmov podnikanie, podnikateľ, podnik

Pri vymedzení pojmu podnikanie vychádzame zo skutočnosti, že na podnikaní majú účasť všetci, ktorí sa aktívne zapájajú do tvorby produktu. Na podnikaní sa teda podieľajú nielen vlastníci podniku, ale aj manažéri a zamestnanci. Z toho vyplýva, že podnikanie predstavuje činnosť založenú na využívaní znalostí a skúseností pracovníkov, pričom sa táto činnosť využíva pri hľadaní odpovedí na otázky: Aký produkt vyrábať?, Ako nakladať s potenciálnymi zdrojmi?, Ako si získať zákazníka a neprísť o neho? (Majdúchová a kol., 2018).

Podobne, nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu Theodore William Shultz je toho názoru, že podnikanie predstavuje na trhu podnikania špecifickú službu ľudského kapitálu. Podľa neho sú podnikateľmi všetci jednotlivci spoločnosti. Každý zamestnanec podniku by mal na svoje výkony hľadiť podnikateľsky (Majdúchová, Neumannová, 2012). Českí autori vymedzujú podnikanie ako hľadanie, využívanie a objavovanie podnikateľských príležitostí z dôvodu vyplňovania medzier na trhu. Za súčasť podnikania označujú podnikateľské rozhodnutia ohľadom znovurozdelenia disponibilných zdrojov a taktiež prekonávanie tradičných stereotypov. To zahŕňa zavádzanie nových riešení a iniciatívu (Martinovičová, Konečný, Vavřina, 2014).

Podľa Obchodného zákonníka v § 2 odsek 1 sa pod pojmom podnikanie rozumie: *„sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.“* Z tejto právnej úpravy vyplýva, že podnikanie je činnosťou vykonávanou podnikateľom a taktiež z uvedeného paragrafu vyplývajú pojmové znaky podnikania, ktoré musia byť kumulatívne splnené.

Prvý pojmový znak podnikania *sústavnosť* nemôžeme vysvetľovať v tom zmysle, že ide o nepretržitú činnosť. Pri tomto znaku je dôležité, že podnikateľ danú činnosť vykonáva opakovane.

Samostatnosť ako druhý pojmový znak v súvislosti s podnikaním je chápaná v zmysle, že podnikateľ rozhoduje o svojej podnikateľskej činnosti sám. To znamená, že nie

je podriadený druhému subjektu, ktorého by musel poslúchať a plniť jeho požiadavky. Nejde tu o zamestnanecký pomer. To ale neznamená, že podnikateľ nemusí plniť prevzaté záväzky.

Vo vlastnom mene koná podnikateľ v tom prípade, keď nekoná v mene inej osoby. Nie je tu ale podmienkou, že podnikateľ musí konať osobne. V prípade ak za neho koná jeho zástupca, tak ten musí konať v mene podnikateľa. Pod vlastným menom podnikateľa sa rozumie jeho obchodné meno. Pri fyzickej osobe je obchodným menom jej meno a priezvisko. Pri obchodných spoločnostiach a družstvách je obchodným menom názov, pod ktorým sú zapísané v obchodnom registri.

Podnikateľ koná *na vlastnú zodpovednosť* v tom prípade, keď nikto iný nie je zodpovedný za jeho podnikanie. Preto konanie podnikateľa zaväzuje jeho samého. Následkom toho je aj skutočnosť, že podnikateľ musí sám niesť zodpovednosť za porušenie povinností prevzatých na seba v súvislosti s podnikaním (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Posledným pojmovým znakom podnikania je jeho *účel*. Obchodný zákonník nám vymedzuje dve možnosti účelu podnikania. Prvým účelom je dosiahnutie zisku, druhým účelom je dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, v prípade ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

Podnikateľ je označovaný ako nositeľ a subjekt podnikateľských aktivít. V odbornej literatúre sa stretávame s rôznymi definíciami tohto pojmu. Českí autori definujú podnikateľa ako rozhodujúci faktor hospodárskeho rozvoja. Vymedzujú špecifické osobnostné rysy a vlastnosti podnikateľa, ako sú vysoká kvalifikácia, informovanosť, odbornosť a systematické cieľavedomé úsilie, ktorými by mal disponovať (Martinovičová, Konečný, Vavřina, 2014). Ekonóm J. A. Schumpeter (rok 1939) považoval podnikateľa za inovátora, ktorý je schopný rozvíjať nové technológie. D. M. Clélland (rok 1961) definoval podnikateľa ako energického človeka, ktorý má schopnosť riskovať. K. Vesper (rok 1980) vnímal podnikateľa ako osobu, ktorá je vnímaná rozdielne ekonómami, politikmi, psychológmi aj ďalšími podnikateľmi (Majdúchová, Neumannová, 2012).

Právnu úpravu pojmu podnikateľ, ktorá je obsiahnutá v Obchodnom zákonníku, nájdeme v § 2 odsek 2. Podnikateľom sa podľa uvedeného zákona rozumie:

„a) osoba zapísaná v obchodnom registri,

b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,

- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,*
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.“*

Z uvedenej právnej úpravy nám vyplýva, že podnikateľom môžu byť ako fyzické osoby, tak aj právnické osoby.

Ako posledný z uvedených pojmov si zadefinujeme pojem podnik. Definície podniku sú veľmi rôznorodé a taktiež považujeme za dôležité podotknúť, že tento pojem často vykladajú ekonómi a právnici odlišne. Čo sa týka ekonomickej literatúry, tak v nej prevažuje názor, že podnik je určitou organizačnou jednotkou, prostredníctvom ktorej sa uskutočňuje hospodárska činnosť. Za prvoradý cieľ tejto jednotky sa považuje najmä dosahovanie zisku, pričom sa nekladie dôraz na jej právnu formu (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014). Podľa českých autorov je podnik inštitúciou, ktorá je vytvorená k podnikateľskej činnosti. Pri vymedzení pojmu podnik vychádzajú z definície, ktorú uvádza Európska komisia v nariadení číslo 800/2008. V tomto nariadení sa pod pojmom podnik rozumie každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť, pričom sa neberie ohľad na jeho právnu formu (Martinovičová, Konečný, Vavřina, 2014).

Podľa E. Gutenberga sa pojmom podnik rozumie kombinácia výrobných faktorov, ktorými chcú vlastníci dosiahnuť určité ciele (Gutenberg, 1989). E. Gutenberg definoval podstatu podniku tromi všeobecnými znakmi a tromi špecifickými znakmi. Medzi všeobecné znaky podniku patrí kombinácia výrobných faktorov, pri ktorej treba mať na pozore účelné kombinovanie faktorov, aby sa dosiahol požadovaný výstup podniku. Ďalším všeobecným znakom podniku je princíp hospodárnosti, ktorý sa zameriava na snahu podniku pracovať čo najviac hospodárne. Posledným zo všeobecných znakov podniku je princíp finančnej rovnováhy, ktorý sa zameriava na schopnosť podniku zvládať vlastné platobné povinnosti. Medzi špecifické znaky podniku patrí princíp súkromného vlastníctva, ktorého podstatou je, že si vlastník podniku vyhradzuje právo zúčastňovať sa buď priamo alebo nepriamo na jeho riadení. Ďalším špecifickým znakom podniku je princíp autonómie, ktorý sa zameriava na nezávislosť a slobodu podnikateľskej činnosti. Posledným zo špecifických znakov je princíp ziskovosti, ktorý považuje zisk za nutný výsledok podnikateľskej činnosti. Taktiež hovorí o vzťahu maximalizácii zisku ku vloženému kapitálu (Srpková, Řehoř, 2010).

V Obchodnom zákonníku v § 5 je vymedzená legálna definícia pojmu podnik: „Podnikom sa na účely tohto zákona rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.“ Z tejto právnej úpravy pojmu podnik nám vyplýva, že podnik pozostáva z troch zložiek podnikania, ktorými sú hmotné zložky podnikania, nehmotné zložky podnikania a osobné zložky podnikania. Nie je ale podmienkou, že každý podnik musí obsahovať všetky tri spomenuté zložky podnikania. Čo je ale dôležité podotknúť, že vždy je prítomná osobná zložka podnikania (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

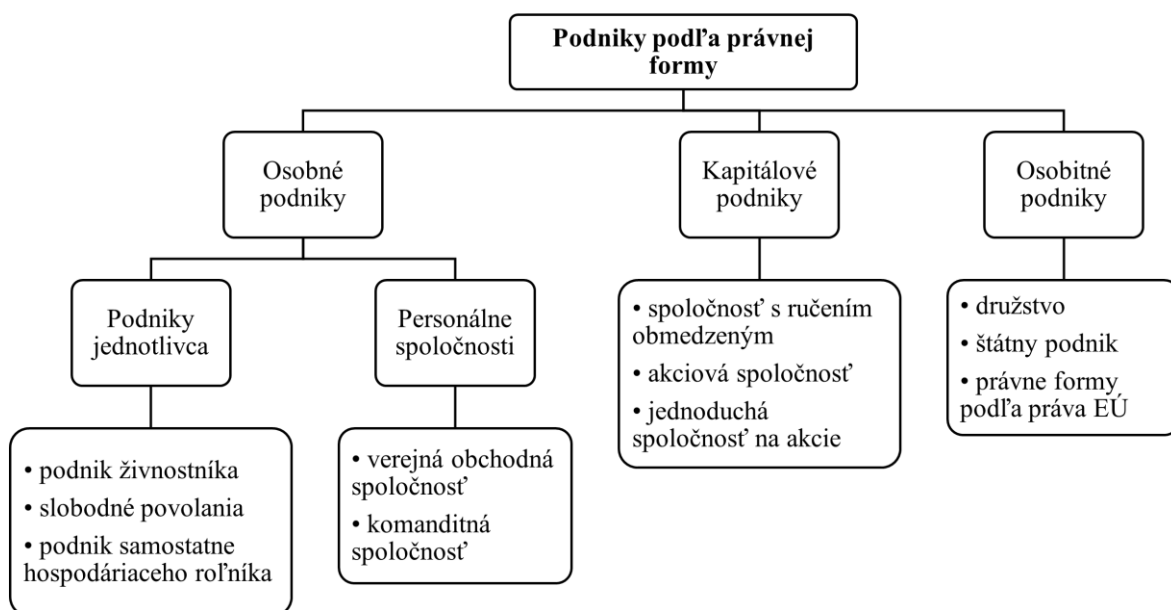
Medzi hmotné zložky podnikania patria hnutel'né veci, nehnuteľné veci a taktiež ďalšie veci, ku ktorým má podnikateľ vlastnícke právo. Osobné zložky podnikania sú zložené zo štruktúry a z kvalifikačnej úrovne zamestnancov daného podniku. Medzi nehmotné zložky podnikania patria práva a iné majetkové hodnoty. Sú to napríklad obchodné meno, ochranné známky, obchodné tajomstvo a *know-how* (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

1.2 Typológia podnikov

V odbornej literatúre sa stretávame s mnohými klasifikačnými kritériami podnikov, ako sú veľkosť, právna forma, technicko-organizačná charakteristika, sektory a hospodárske odvetvie, vlastníctvo a charakter produktu. Na základe zamerania našej práce sa budeme zaoberať klasifikáciou podnikov podľa právnej formy (Majdúchová, Neumannová, 2012).

V súlade s legislatívou Slovenskej republiky sa rozdeľujú právne formy podnikov do troch základných skupín. Prvou skupinou sú osobné podniky. Do skupiny osobných podnikov patrí podnik živnostníka, výkon tzv. slobodných povolání, podnik samostatne hospodáriaceho roľníka a personálne spoločnosti. Druhou skupinou sú kapitálové podniky. Do skupiny kapitálových podnikov patrí spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť a jednoduchá spoločnosť na akcie. Treťou skupinou sú osobitné podniky. Do tejto poslednej skupiny patria družstvo, štátny podnik a právne formy podľa práva Európskej únie (Majdúchová a kol., 2018).

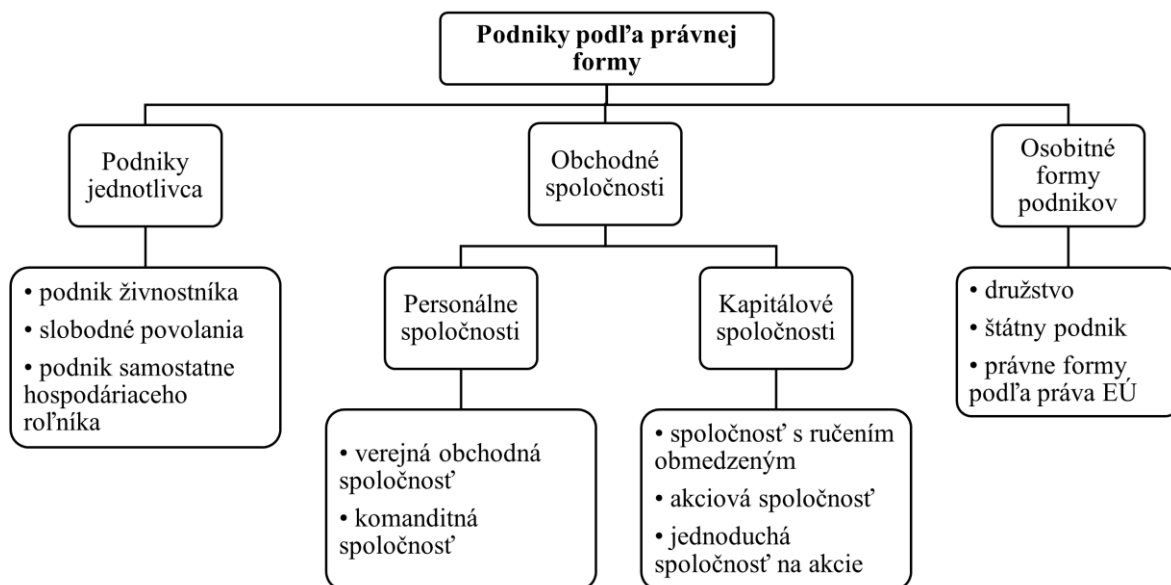
Schéma 1 Členenie podnikov podľa právnej formy

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Majdúchová a kol., 2018

Alternatívnym členením podnikov podľa právnej formy je ich členenie na podniky jednotlivca, obchodné spoločnosti a osobitné formy podnikov, z ktorého budeme vychádzať v ďalšom texte.

Schéma 2 Členenie podnikov podľa právnej formy

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: Majdúchová a kol., 2018

Podniky jednotlivca

Základnou charakteristikou podnikov jednotlivca je, že vlastník podniku uskutočňuje podnikateľskú činnosť osobne a taktiež nie je možné delegovať vykonávanie tejto činnosti na žiadnu ďalšiu osobu. To znamená, že táto skupina podnikov nie je oddeliteľná od osoby vlastníka. Ďalej je pre tieto podniky typické neobmedzené ručenie podnikateľa za záväzky, a teda podnikateľ ručí celým svojím majetkom. Zo schémy 2 vyplýva, že medzi podniky jednotlivca patria podnik živnostníka, slobodné povolania a podnik samostatne hospodáriaceho roľníka (Majdúchová a kol., 2018).

Podnik živnostníka

Hlavné vymedzenie právnej úpravy živnostenského podnikania nachádzame v zákone č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní, v znení neskorších predpisov. Pojem živnosť, ktorý je vymedzený v živnostenskom zákone, nadväzuje na definovanie pojmu podnikanie v Obchodnom zákonníku. V § 2 živnostenského zákona je zakotvené pozitívne vymedzenie živnosti, podľa ktorého: *„Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom.“* Taktiež v § 3 živnostenského zákona nachádzame tzv. negatívne vymedzenie pojmu živnosti, čo predstavuje vymenovanie činností, ktoré nie sú živnosťou. Živnosťou nie je napríklad činnosť notára, autorizovaného architekta, psychológa a finančného poradcu (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

V prípade, ak sú splnené podmienky vymedzené v živnostenskom zákone, živnosť môže prevádzkovať ako fyzická osoba (živnostník), tak aj právnická osoba. Pri prevádzkovaní živnosti fyzickou osobou sú všeobecnými podmienkami dosiahnutie veku 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť. Pri prevádzkovaní živnosti právnickou osobou musia byť všeobecné podmienky výkonu živnosti splnené osobou alebo osobami predstavujúcimi štatutárny orgán. V § 7 živnostenského zákona sú vymedzené osobitné podmienky vykonávania živnosti, medzi ktoré patrí odborná alebo iná spôsobilosť (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Medzi výhody tejto právnej formy podnikania patria nízka kapitálová náročnosť vzniku, nenáročná organizačná štruktúra a taktiež fakt, že dosiahnutý zisk ostáva

živnostníkovi. To znamená, že sa ďalej nedelí medzi spoločníkov. Medzi nevýhody tejto právnej formy podnikania patria obmedzenosť kapitálových zdrojov, neobmedzené ručenie podnikateľa za záväzky a veľká psychická aj fyzická záťaž na osobu podnikateľa (Majdúchová a kol., 2018).

Slobodné povolania

Samotný pojem slobodné povolanie nenájdeme vymedzený v zákone. V našej práci spomenieme názor A. Foltínovej, podľa ktorej „*charakteristickými znakmi slobodných povolaní je, že poskytujú služby, pričom tieto služby sú poskytované osobne, nezávisle, na vlastnú zodpovednosť a ide o služby ideovo-duševné.*“ (Foltínová, 2000)

Do skupiny slobodných povolaní zaraďujeme medicínske služby, kultúrne služby, ekonomické služby, právne služby a technicko-prírodné služby. Slobodné povolania sú legislatívne vymedzené predovšetkým v zákonoch o jednotlivých komorách. Teda tí podnikatelia, ktorí nemajú živnostenské oprávnenie a vykonávajú niektorú z vyššie uvedených služieb, musia byť zapísaní v príslušnej komore (napríklad v notárskej komore, lekárskej komore, komore architektov), alebo vykonávať svoju činnosť na základe zmlúv uzavretých v rámci zákonov, akými sú napríklad zákon o finančnom sprostredkovaní a autorský zákon (Majdúchová a kol., 2018).

Podnik samostatne hospodáriaceho roľníka

Ako posledný z podnikov jednotlivca si vymedzíme podnik samostatne hospodáriaceho roľníka. Prameňom právnej úpravy fyzických osôb podnikateľov, ktorých zaraďujeme do skupiny samostatne hospodáriacich roľníkov, je zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov. V § 12a odsek 1 zákona o súkromnom podnikaní občanov je samostatne hospodáriaci roľník charakterizovaný ako podnikateľ, ktorého činnosť spočíva vo vykonávaní poľnohospodárskej výroby do toho rátajúc hospodárenie v lesoch a na vodných plochách. Náplň práce samostatne hospodáriaceho roľníka je vymedzená v § 12a odsek 1 písmená a), b), c) zákona o súkromnom podnikaní občanov.

Pre podnikanie samostatne hospodáriaceho roľníka platí, že sa eviduje na obecnom alebo miestnom úrade. Tento úrad vydá osvedčenie o zápise do evidencie. Roľník je povinný

ohlásiť sa na príslušnom úrade, kde má pozemky v prenájme alebo vo vlastníctve (Majdúchová a kol., 2018).

Obchodné spoločnosti

Právna úprava obchodných spoločností sa nachádza v Obchodnom zákonníku v Druhej časti. Ako prvé si charakterizujeme personálne spoločnosti a ako druhé v poradí kapitálové spoločnosti.

Personálne spoločnosti

Základným znakom personálnych spoločností je nezastupiteľná a osobná účasť spoločníkov na podnikaní. Pre personálne spoločnosti platí, že maximálny počet spoločníkov nie je limitovaný zákonom, avšak zákon určuje ich minimálny počet na dve osoby. Jednotliví spoločníci spoločnosti sú nositeľmi povinností a práv. Spoločníci sú povinní ručiť za záväzky ako svojím vkladom, tak aj osobným majetkom. Do personálnych spoločnosti zaraďujeme verejnú obchodnú spoločnosť a komanditnú spoločnosť (Majdúchová a kol., 2018).

Verejná obchodná spoločnosť

Verejnú obchodnú spoločnosť si bližšie charakterizujeme ako prvú. V Obchodnom zákonníku je vymedzená v § 76 až 92. Medzi základné znaky verejnej obchodnej spoločnosti patrí, že je právnickou osobou, pričom v nej musia byť združené minimálne dve osoby (fyzické aj právnické osoby). Ďalším základným znakom je, že sa zakladá výlučne za účelom podnikania. Jednotliví spoločníci sa osobne zúčastňujú na podnikateľskej činnosti, avšak spoločník nemusí vložiť vklad do spoločnosti. Spoločníci majú povinnosť ručiť za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne nielen celým svojím obchodným, ale aj neobchodným majetkom. Verejná obchodná spoločnosť sa zakladá spoločenskou zmluvou, pričom ju podpisujú všetci spoločníci. Podpisy spoločníkov musia byť úradne overené. Verejná obchodná spoločnosť nadobúda právnu subjektivitu a vzniká zápisom do obchodného registra. Na základe Obchodného zákonníka sú štatutárnym orgánom všetci spoločníci spoločnosti (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Medzi výhody verejnej obchodnej spoločnosti patrí jej nenáročná organizačná štruktúra a riadenie, ďalej nízka kapitálová náročnosť jej vzniku a osobné zúčastňovanie vlastníkov na jej riadení. Ku nevýhodám verejnej obchodnej spoločnosti zaraďujeme možné

konflikty záujmov pri vyššom počte spoločníkov, ďalej neobmedzené ručenie spoločníkov za záväzky a hrozba nízkej možnosti získať cudzie zdroje (Majdúchová a kol., 2018).

Komanditná spoločnosť

Ako druhú si bližšie charakterizujeme komanditnú spoločnosť, ktorá je v Obchodnom zákonníku vymedzená v § 93 až 104. Aj keď komanditnú spoločnosť zaraďujeme medzi personálne spoločnosti, tak vhodnejšie by bolo, aby sme jej povahu považovali za zmiešanú, pretože v podobe komanditistov sa v nej nachádzajú aj prvky kapitálovej spoločnosti. Obchodný zákonník ju v § 93 odsek 1 vymedzuje ako: „*spoločnosť, v ktorej jeden alebo viac spoločníkov ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri (komanditisti) a jeden alebo viac spoločníkov celým svojím majetkom (komplementári).*“

Medzi základné znaky komanditnej spoločnosti patrí, že je právnickou osobou, pričom v nej musia byť združené minimálne dve osoby, a to s odlišným právnym postavením. Taktiež charakteristickým znakom je, že sa môže založiť len na účel podnikania. Postavenie komplementára je povinný mať minimálne jeden spoločník, pričom je nositeľom osobných znakov spoločnosti a je oprávnený v mene spoločnosti konať a obchodne viesť spoločnosť. Štatutárnym orgánom spoločnosti sú teda komplementári. Postavenie komanditistu je povinný mať minimálne jeden spoločník. Tento spoločník je nositeľom kapitálových znakov spoločnosti a nie je oprávnený v mene spoločnosti konať a obchodne viesť spoločnosť. Komanditná spoločnosť sa zakladá spoločenskou zmluvou, pričom ju podpisujú všetci spoločníci. Podpisy spoločníkov musia byť úradne overené. Komanditná spoločnosť nadobúda právnu subjektivitu a vzniká zápisom do obchodného registra (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Medzi výhody komanditnej spoločnosti patrí jej zmiešaná povaha personálnej a kapitálovej spoločnosti, ktorá dáva spoločníkom možnosť na výber typu účasti na riadení. Ďalšou výhodou je fakt, že v zákone nie je predpísaná výška vkladov a základného imania. A poslednou výhodou je lepšia úverová dostupnosť. Ku nevýhodám komanditnej spoločnosti patrí neobmedzené ručenie pri komplementároch a komplikované delenie zisku. Taktiež je nevýhodou del'ba právomocí medzi spoločníkmi, ktorá musí byť v záujme predchádzania konfliktov presne určená (Majdúchová a kol., 2018).

Kapitálové spoločnosti

Základnou charakteristikou kapitálových spoločností je fakt, že ich vlastník nie je povinný zúčastňovať sa osobne na podnikaní. Vlastník vloží kapitálový vklad do podniku, ale v tomto prípade je možné delegovať výkon podnikateľskej činnosti na odlišnú tretiu osobu, akou je napríklad konateľ. Kapitálové vklady spoločníkov sú odosobnené a prevoditeľné, čo znamená, že vystúpenie niektorého zo spoločníkov nepredstavuje pre spoločnosť ohrozenie jej existencie. Zo schémy 2 nám vyplýva, že do kapitálových spoločností zaraďujeme spoločnosť s ručením obmedzeným, akciovú spoločnosť a jednoduchú spoločnosť na akcie (Majdúchová a kol., 2018).

Spoločnosť s ručením obmedzeným

Ako prvú z kapitálových spoločností si definujeme spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá je upravená v § 105 až 153 ObZ. Obchodný zákonník ju v § 105 odseku 1 vymedzuje ako „spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov.“ Spoločnosť s ručením obmedzeným je najčastejšie zakladanou spoločnosťou v Slovenskej republike.

Medzi základné znaky spoločnosti s ručením obmedzeným patrí to, že je právnickou osobou, pričom môže byť založená jednou fyzickou alebo právnickou osobou. Maximálne však smie mať 50 spoločníkov. Zakladá sa na účel podnikania alebo aj na iný účel (napríklad charitatívny). Ďalším znakom je, že jej obchodné meno musí obsahovať označenie „spoločnosť s ručením obmedzeným“, alebo stačí aj skratka „spol. s r. o.“ alebo „s. r. o.“. Je povinná vytvárať základné imanie minimálne vo výške 5 000 Eur a taktiež má spoločník povinnosť do spoločnosti vložiť vklad minimálne vo výške 750 Eur. Povinnými orgánmi, ktoré spoločnosť zriaďuje, sú valné zhromaždenie a konatelia. Štatutárnym orgánom spoločnosti sú konatelia. Ďalšou povinnosťou spoločnosti s ručením obmedzeným je vytváranie rezervného fondu. Pokiaľ ide o ručenie, tak za záväzky spoločnosti ručia spoločníci do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri a spoločnosť zodpovedá za záväzky celým svojím majetkom. V prípade, ak spoločnosť zakladá jeden zakladateľ, zakladá sa zakladateľskou listinou. Ak ale spoločnosť zakladá viacej spoločníkov, tak sa zakladá spoločenskou zmluvou. Spoločnosť s ručením obmedzeným nadobúda právnu subjektivitu a vzniká zápisom do obchodného registra (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

K výhodám spoločnosti s ručením obmedzeným patrí fakt, že spoločnosť môže byť založená jednotlivcom. Ďalej sa za výhody považuje obmedzené ručenie za záväzky spoločnosti a taktiež zákonom vymedzená výška základného imania a vkladu spoločníka, ktorá je relatívne nízka. Poslednou uvedenou výhodou je pružné riadenie spoločnosti pri menšom počte konateľov. K nevýhodám spoločnosti s ručením obmedzeným patrí nízka úverová schopnosť v tom prípade, keď ide o malú spoločnosť, ktorej základné imanie je nízke. Za nevýhodu môžeme taktiež považovať povinné tvorenie rezervného fondu a následne jeho obmedzené použitie (Majdúchová a kol., 2018).

Akciová spoločnosť

Ďalšiu v poradí si charakterizujeme akciovú spoločnosť, ktorá je definovaná v § 154 až 220gd ObZ. Obchodný zákonník ju vymedzuje ako „*spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou.*“

Akciová spoločnosť je právnickou osobou, pričom môže byť založená aj len jednou osobou, ktorá ale musí byť právnická. Môže sa založiť na účel podnikania, a takisto aj na iný účel. Ďalším základným znakom je, že v obchodnom mene akciovkej spoločnosti sa musí nachádzať označenie „akciová spoločnosť“ alebo postačí aj skratka „akc. spol.“ alebo „a. s.“. Spoločnosť si povinne tvorí základné imanie, ktorého minimálnu výšku 25 000 Eur vymedzuje Obchodný zákonník a taktiež definuje povinnosť akcionára vložiť do spoločnosti vklad. Akciová spoločnosť zodpovedá celým svojím majetkom za svoje záväzky. Čo sa týka akcionára, tak on neručí za záväzky spoločnosti. Povinnosťou spoločnosti je hneď pri svojom vzniku vytvoriť rezervný fond. Orgánmi, ktoré akciová spoločnosť povinne zriaďuje, sú valné zhromaždenie, predstavenstvo a dozorná rada. Štatutárnym orgánom spoločnosti je predstavenstvo. V prípade, že akciovú spoločnosť zakladá iba jeden zakladateľ, založí sa prostredníctvom zakladateľskej listiny. Ak je zakladateľov viac, uzatvorí sa zakladateľská zmluva. Dôležité je ešte podotknúť, že dokument, ktorým sa zakladá akciová spoločnosť, musí byť vo forme notárskej zápisnice. Akciová spoločnosť nadobúda právnu subjektivitu a vzniká zápisom do obchodného registra (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Medzi výhody akciovkej spoločnosti patrí pomerne ľahký prístup k úveru a taktiež šanca získať na investovanie väčšie množstvo prostriedkov. Ďalšími výhodami sú profesionálne vedenie spoločnosti a na rozdiel od iných spoločností je tu výraznejšie

oddelenie manažmentu od vlastníkov. K nevýhodám akciovej spoločnosti patrí administratívna a taktiež kapitálová náročnosť pri vzniku spoločnosti. Takisto v spoločnosti hrozí nebezpečenstvo konfliktov, ktoré môžu vznikáť medzi manažmentom, vlastníkami a zamestnancami (Majdúchová a kol., 2018).

Jednoduchá spoločnosť na akcie

Ako poslednú z kapitálových spoločností si zadefinujeme jednoduchú spoločnosť na akcie, ktorá je pomerne novou právnou formou podnikania v podmienkach Slovenskej republiky. Obchodný zákonník ju zakotvuje v § 220h až 220zl. V § 220h odseku 1 Obchodného zákonníka je vymedzená ako „spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou.“

Jednoduchá spoločnosť na akcie môže byť založená jednou osobou alebo viacerými osobami, pričom môže ísť o osoby fyzické alebo právnické. Čo sa týka ručenia v tomto prípade, tak akcionár za záväzky spoločnosti neručí, ale spoločnosť za svoje záväzky zodpovedá celým svojím majetkom. Ďalším znakom spoločnosti je, že v jej obchodnom mene musí byť označenie „jednoduchá spoločnosť na akcie“ alebo skratka „j. s. a.“. Povinnými orgánmi spoločnosti, ktoré zriaďuje, sú valné zhromaždenie a predstavenstvo, pričom štatutárnym orgánom je predstavenstvo. Minimálna výška základného imania je v tomto prípade veľmi nízka a teda aspoň 1 euro. Spoločnosť sa tak ako klasická akciová spoločnosť zakladá buď zakladateľskou listinou alebo zakladateľskou zmluvou, pričom musia byť taktiež vyhotovené vo forme notárskej zápisnice. Jednoduchá spoločnosť na akcie vzniká zápisom do obchodného registra (Širá, 2017).

K výhodám jednoduchej spoločnosti na akcie patrí už spomenutá nízka výška základného imania a taktiež fakt, že spoločnosť nemusí zriaďovať dozornú radu. Ďalšími výhodami sú jednoduchá organizačná štruktúra spoločnosti a možnosť efektívneho vstupu do spoločnosti i výstupu z nej. Za nevýhodu tejto spoločnosti sa považuje transformácia jej právnej formy, pričom tu je možná zmena z jednoduchej spoločnosti na akcie iba na akciovú spoločnosť. Opačná zmena právnej formy je už ale nemožná (Širá, 2017).

Osobitné formy podnikov

Pre podniky patriace do tejto skupiny platí, že na základe svojich charakteristík ich nie je možné zaradiť do skupiny podnikov jednotlivca a ani do skupiny obchodných

spoločností. Zo schémy 2 vyplýva, že do tejto poslednej skupiny patria družstvo, štátny podnik a právne formy podľa práva Európskej únie.

Družstvo

Právna úprava družstva je vymedzená v § 221 až 260 Obchodného zákonníka. V § 221 odseku 1 Obchodného zákonníka je družstvo definované „*spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov.*“

Družstvo je právnickou osobou a je povinné mať minimálne päť členov. Výnimkou je ale ten prípad, ak jeho členmi sú právnické osoby a vtedy postačia dve. V jeho obchodnom mene sa musí nachádzať označenie „družstvo“. Minimálna výška základného imania družstva je vymedzená v Obchodnom zákonníku na výšku 1 250 Eur. Povinnosťou člena družstva je vloženie vkladu do družstva. Povinne vytvárané orgány družstva sú členská schôdza, predstavenstvo a kontrolná komisia, pričom predstavenstvo je štatutárnym orgánom. Ďalším znakom družstva je členský princíp, ktorý predstavuje pravidlo, že iba člen družstva sa môže stať členom orgánu družstva. Člen družstva neručí za záväzky družstva, ale družstvo za svoje záväzky zodpovedá a to celým svojím majetkom. Ďalej má družstvo povinnosť vytvoriť nedeliteľný fond hneď pri svojom vzniku. Pri založení družstva tu nastáva zmena oproti obchodným spoločnostiam v tom, že družstvo nemá zakladateľskú listinu a ani spoločenskú zmluvu. Jediným zakladajúcim dokumentom družstva sú stanovy. Podmienkou pre založenie družstva je konanie ustanovujúcej schôdze družstva. Družstvo vzniká tak isto ako aj obchodné spoločnosti, a teda zápisom do obchodného registra (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Medzi výhody družstva zaradíme najmä uspokojovanie záujmov svojich členov a taktiež už spomenutý fakt, že členovia družstva neručia za jeho záväzky. Ďalšou výhodou je relatívne nízka minimálna výška základného imania. K nevýhodám družstva patrí povinné tvorenie nedeliteľného fondu hneď pri jeho založení a v tom prípade, že vklady členov družstva sú malé, družstvu hrozí nedostatočná kapitálová sila (Majdúchová a kol., 2018).

Štátny podnik

Právne pomery štátneho podniku a jeho postavenie sú upravené v zákone č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov. Podľa § 2 odsek 1 zákona o štátnom

podniku je štátny podnik „výrobcom tovaru (výrobky, práce a služby), ktorý svoju podnikateľskú činnosť prevádzkuje samostatne na základe hospodárenia na vlastný účet; pritom na seba berie primerané hospodárske riziko.“ Zamestnanci, vykonávajúci v štátnom podniku práce v hlavnom pracovnom pomere, vytvárajú pracovný kolektív podniku.

Štátny podnik je právnickou osobou, ktorej zakladateľom je ústredný orgán štátnej správy. Zakladateľským dokumentom štátneho podniku je zakladacia listina vydaná zakladateľom podniku, a štátny podnik vzniká dňom zápisu do obchodného registra. Štátny podnik zodpovedá sám za svoje záväzky, a teda štát nezodpovedá za jeho záväzky, a ani štátny podnik nezodpovedá za záväzky štátu. Orgánmi štátneho podniku sú riaditeľ a dozorná rada (Zákon o štátnom podniku).

Právne formy podľa práva Európskej únie

Ako poslednú z uvedených foriem osobitných podnikov si zadefinujeme právne formy podľa práva Európskej únie, kde patrí európska spoločnosť, európske zoskupenie hospodárskych záujmov a európske družstvo.

Začneme európskou spoločnosťou, ktorej právna úprava je obsiahnutá v zákone č. 562/2004 Z. z. o európskej spoločnosti a taktiež v ustanoveniach o akciovej spoločnosti v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

Európska spoločnosť je právnickou osobou, ktorá súčasne pôsobí vo viacerých krajinách Európskej únie. Nie je pritom potrebná jej registrácia v každej pôsobiacej krajine. Európska spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra v členskom štáte, v ktorom má svoje sídlo (Majdúchová a kol., 2018).

Výška základného imania spoločnosti predstavuje minimálne 120 000 €, pričom je rozdelená na určitý počet akcií. Zakladajúcim dokumentom európskej spoločnosti sú jej stanovy. Čo sa týka riadenia a správy európskej spoločnosti, rozlišujeme dve formy. Prvou formou je jednostupňový (monistický) systém, pri ktorom je štatutárnym orgánom správna rada, pričom má riadiace aj dozorné funkcie. Druhou formou je dvojstupňový (dualistický) systém, v ktorom sú rozdelené riadiace a dozorné funkcie medzi predstavenstvo a dozornú radu. Na predstavenstvo, ktoré je štatutárnym orgánom spoločnosti, dozerá dozorná rada. Za najväčšiu výhodu európskej spoločnosti sa považuje možnosť zmeny jej sídla, ktorá sa môže

uskutočniť v rámci členských štátov Európskej únie, a to bez podmienky zániku spoločnosti (Karkesová, 2019).

Ďalšou právnou formou podľa práva Európskej únie je európske zoskupenie hospodárskych záujmov (ďalej len EZHZ), ktorého právna úprava sa nachádza v Nariadení Rady č. 2137/85 o európskom zoskupení hospodárskych záujmov a v Zákone č. 177/2004 Z. z. o európskom zoskupení hospodárskych záujmov (Garbárová, Pilátiková, 2018).

V odbornej literatúre je EZHZ zadefinované ako „zoskupenie, ktorého cieľom je uľahčiť alebo rozvíjať hospodársku činnosť svojich členov a zlepšovať alebo zvyšovať výsledky tejto činnosti.“ (Garbárová, Pilátiková, 2018). EZHZ je právnickou osobou, ktorá sa zakladá zakladateľskou zmluvou a vzniká zápisom do obchodného registra. Základné imanie sa pri vytvorení EZHZ nevyžaduje. Podmienkou založenia EZHZ je existencia aspoň dvoch členov pochádzajúcich z dvoch odlišných štátov EÚ. Za nevýhodu EZHZ je považované neobmedzené ručenie jeho členov, a taktiež obmedzenia týkajúce sa jeho činnosti. Výhodou EZHZ je jeho kapitálová nenáročnosť. Cieľom EZHZ nie je dosahovať vlastný zisk, ale pomáhať pri dosahovaní zisku svojim členom, a to napríklad realizáciou spoločných projektov alebo výhodnými spoločnými nákupmi (Garbárová, Pilátiková, 2018).

Ako poslednú právnú formu podľa práva Európskej únie charakterizujeme európske družstvo. Jeho právna úprava je vymedzená v Nariadení Rady č. 1435/2003 o stanovách európskeho družstva a v Zákone č. 91/2007 Z. z. o európskom družstve (Pohorelá, 2020).

Európske družstvo je právnickou osobou, ktorej zakladajúcim dokumentom sú stanovy. Vzniká zápisom do obchodného registra v členskom štáte, v ktorom má sídlo (Pohorelá, 2020). Je povinné vytvárať základné imanie v minimálnej výške 30 000 €. Čo sa týka členov európskeho družstva, tak tí musia byť aspoň z dvoch odlišných štátov EÚ. V prípade, ak v stanovách ručenie nie je upravené inak, tak členovia európskeho družstva ručia za jeho záväzky iba do výšky svojho členského vkladu. Medzi jeho hlavné činnosti patrí rozvoj hospodárskej a sociálnej činnosti svojich členov a taktiež uspokojovanie ich potrieb. Hlavným cieľom európskeho družstva je uľahčenie cezhraničných a nadnárodných aktivít družstiev (Garbárová, Pilátiková, 2018).

1.3 Sledované kritériá pri výbere právnej formy podniku

Pred výberom právnej formy podniku je potrebné poznať jej základné charakteristiky, výhody a nevýhody, ktoré sme už zadefinovali v predchádzajúcej podkapitole. Ďalej si objasníme kritéria, ktoré budeme pri výbere právnej formy podniku sledovať. Medzi sledované kritéria patria najmä:

- počet zakladateľov podniku,
- oprávnenie k riadeniu podniku,
- náročnosť administratívy a výška výdavkov potrebných na založenie podniku,
- spôsob a rozsah ručenia,
- potrebný začiatkový kapitál,
- financovanie podniku,
- podiel na zisku (prípadne na strate),
- daňové zaťaženie,
- povinnosť zverejňovania (Synek a kol., 2011).

Počet zakladateľov podniku

Ako prvé kritérium si priblížime počet zakladateľov podniku, ktorý je v rôznych krajinách upravený rozdielne. V rámci legislatívy SR, Obchodný zákonník určuje pre personálne spoločnosti minimálny počet zakladateľov na dve osoby, buď fyzické alebo právnické. Čo sa týka kapitálových spoločností je možné, aby bola spoločnosť založená jednou osobou (v s. r. o. a j. s. a. fyzickou, v a. s. právnickou). Obchodný zákonník v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným limituje aj maximálny počet spoločníkov na 50 osôb. Dôležité je ešte spomenúť, že jedna fyzická osoba, ktorá zakladá spoločnosť s ručením obmedzeným, môže byť jediným spoločníkom najviac v troch spoločnostiach s ručením obmedzeným (Obchodný zákonník).

Oprávnenie k riadeniu podniku

Obchodný zákonník vymedzuje dve možnosti vedenia podniku a jeho zastupovanie navonok na základe úpravy splnomocnenia. Po prvé, je možné v určitých prípadoch ponechať túto otázku na zvážení spoločníkov. Spoločníci potom môžu dané splnomocnenie upraviť v spoločenskej zmluve. Po druhé, zákon presne vymedzuje orgány a ich kompetencie, ktoré musí mať určitý druh právnej formy podniku (Synek a kol., 2011).

Náročnosť administratívy a výška výdavkov potrebných na založenie podniku

Pri administratívnej náročnosti sa zohľadňujú najmä upravené podmienky, ktoré je potrebné splniť pre vznik podniku. Pokiaľ ide o založenie, za najnáročnejšie sa považuje založenie akciovej spoločnosti na základe výzvy na upisovanie akcií. Taktiež sa označuje ako postupné založenie. Dôvodom je fakt, že ešte pred začatím činnosti musia mať zakladatelia vyhotovenú zakladateľskú zmluvu (prípadne zakladateľskú listinu, ak je zakladateľom jedna právnická osoba) a stanovy, ktoré sú pre akciovú spoločnosť (na rozdiel od spoločnosti s ručením obmedzeným) povinné. Následne sú zakladatelia povinní do 60 dní od upísania navrhovaného základného imania zvolať ustanovujúce valné zhromaždenie. Na ustanovujúcom valnom zhromaždení sa rozhoduje o založení spoločnosti, schvaľujú sa stanovy spoločnosti a volia sa orgány spoločnosti. O priebehu konania ustanovujúceho valného zhromaždenia sa vypracuje notárska zápisnica (Krošlák, Nevolná, Olšovská, 2014).

Medzi výdavky, ktoré sú spojené so založením obchodnej spoločnosti, patria poplatky za spracovanie spoločenskej zmluvy a jej notárske overenie, poplatky ohľadom povolenia živnosti (pričom pre každú živnosť uvedenú v predmete činnosti je potrebné živnostenské oprávnenie), poplatky spojené so zápisom do obchodného registra a so spracovaním a zverejnením auditu. Čo sa týka výdavkov podnikateľov – živnostníkov, v ich prípade pôjde o jednorazový výdavok, pričom ten uhradí napríklad za vydanie živnostenského oprávnenia. Iné výdavky, ktoré sú spojené so založením alebo prevádzkovaním podniku, im nevznikajú. Dôležité je ale spomenúť vedenie účtovnej evidencie, ktoré predstavuje pre živnostníkov samostatný problém (Belanová, 2014).

Spôsob a rozsah ručenia

Podľa Obchodného zákonníka poznáme dva varianty ručenia. Prvým variantom je obmedzené ručenie, ktoré predstavuje ručenie podnikateľa len do výšky nesplateného vkladu. To znamená, že podnikateľ neručí za záväzky podniku osobným majetkom. Tento druh ručenia sa uplatňuje napríklad v spoločnosti s ručením obmedzeným. Druhým variantom je neobmedzené ručenie. V tomto prípade ručí podnikateľ za záväzky podniku celým svojím majetkom, kde patrí aj osobný majetok. Tento druh ručenia je uplatnený napríklad vo verejnej obchodnej spoločnosti. Od spôsobu a rozsahu ručenia závisí podnikateľské riziko, ktorého nositeľom je podnikateľ – zakladateľ a spoločník podniku (Synek a kol., 2011).

Potrebný začiatkový kapitál

Nároky na počiatkový kapitál a jeho minimálny rozsah pri jednotlivých právnych formách podnikania sme už uviedli v predchádzajúcej podkapitole. Avšak, považujeme za dôležité upozorniť na rozdiel, že pokiaľ kapitálové spoločnosti majú zo zákona vymedzený minimálny rozsah počiatkového kapitálu, tak pri živnostníkoch a personálnych obchodných spoločnostiach tento rozsah nie je zákonom určený (okrem komanditnej spoločnosti, kde je určený minimálny vklad komanditistu). Pri živnostníkoch a personálnych obchodných spoločnostiach sa počíta s osobnou účasťou spoločníka pri prevádzkovaní a výkone živnosti. V praxi je množstvo potrebného kapitálu určené predovšetkým charakterom predmetu podnikania a taktiež podnikateľským zámerom (Belanová, 2014).

Financovanie podniku

Pred samotným rozobratím financovania podniku si priblížime podstatu a úlohy finančného hospodárstva podniku. Správu podnikových financií zabezpečuje práve finančné hospodárstvo podniku. Podnikové financie v peňažných jednotkách ukazujú všetky procesy v podniku, to znamená, že odrážajú hodnotovú stránku transformačného procesu. Medzi úlohy finančného hospodárstva patrí získavanie finančných zdrojov a taktiež rozhodovanie o ich štruktúre (financovanie). Ďalšími úlohami sú rozhodovanie o alokácii finančných zdrojov podniku do určitých zložiek majetku (investovanie) a rozhodovanie o rozdelení zisku. K ďalším úlohám môžeme zaradiť analyzovanie, evidovanie, riadenie a kontrolu produktívneho využívania podnikového majetku (Majdúchová a kol., 2018).

Pokiaľ ide o finančné možnosti podniku, zameriame sa hlavne na prístup k cudzím zdrojom. Financovanie z vlastných vnútorných zdrojov podniku je závislé predovšetkým od ziskovosti podnikania a taktiež od rozhodnutia o tom, koľko dosiahnutého zisku zostane v spoločnosti. Podmienky získavania financií z cudzích zdrojov sú rôzne pre jednotlivé právne formy podnikania (Belanová, 2014).

Ako prvú možnosť získania cudzích zdrojov uvedieme úverovú možnosť jednotlivých právnych foriem, ktorá závisí od výšky dostupného kapitálu spoločnosti. Taktiež sa tu berie do úvahy rozsah a spôsob ručenia spoločníkov. Ďalšou možnosťou sú vklady do základného kapitálu spoločnosti, ktoré sa podľa obchodného zákonníka diferencujú na peňažné a nepeňažné vklady spoločníkov. Emisia dlhopisov, ktorú si buď môže zabezpečiť podnik sám, alebo môže na to využiť služby oprávnených obchodníkov

s cennými papiermi, je ďalšou formou získania cudzích zdrojov. Kým v niektorých vyspelých ekonomikách je emisia obligácií využívanou a tradičnou formou zhromažďovania voľných zdrojov od investorov, tak pri podnikoch na Slovensku je zatiaľ viacej využívaná možnosť bankového úveru (Belanová, 2014).

Inými možnosťami získania cudzích zdrojov sú akvizícia majetku a akvizícia kapitálu. Pri kúpe iného podniku hovoríme o akvizícii majetku, čo predstavuje nadobudnutie aktív a záväzkov k nim patriacich. Pod akvizíciou kapitálu rozumieme kapitálové ovládnutie iného podniku, pričom to znamená kúpu obchodných podielov alebo taktiež vplyvov v spoločnosti. K posledným spomenutým možnostiam získania cudzích zdrojov patria fúzie (formy spájania podnikov) a vytváranie tichých spoločenstiev a strategických aliancií (Belanová, 2014).

Podiel na zisku (prípadne na strate)

Miera podnikateľského rizika je úmerná podielu podnikateľa na zisku alebo na prípadnej strate (Belanová, 2014). V prípade personálnych obchodných spoločností sa zisk rozdeľuje rovným dielom medzi všetkých spoločníkov, ak sa spoločníci nedohodli inak pri formulácii spoločenskej zmluvy. V prípade komanditnej spoločnosti, Obchodný zákonník v §100 upravuje podrobnejšie rozdelenie zisku medzi komplementárov a komanditistov. Delenie zisku v spoločnosti s ručením obmedzeným je vymedzené v § 123 odsek 1 ObZ, a teda *„spoločníci majú nárok na podiel zo zisku v pomere zodpovedajúcom ich splateným vkladom, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.“* V akciovej spoločnosti a v jednoduchej spoločnosti na akcie sa podiel akcionára na zisku spoločnosti (dividenda) určuje v súvislosti s rozhodnutím valného zhromaždenia. Pre družstvo je rozdelenie zisku vymedzené v § 236 Obchodného zákonníka (Obchodný zákonník).

Daňové zaťaženie

Pre príjmy fyzickej osoby z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré sú vymedzené v § 6 odsek 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, sa aplikujú sadzby dane vo výške 19 % a 25 % (uplatňuje sa progresívne zdaňovanie príjmov). Od 1. januára 2021 sa podľa novely zákona o dani z príjmov aplikuje taktiež znížená sadzba dane z príjmov fyzickej osoby vo výške 15 %, ktorá je platná pre príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Použije sa

v tom prípade, keď podnikateľove (FO) zdaniteľné príjmy dosiahli za tento rok výšku nižšiu alebo rovnú 49 790 € (Hôra, 2022).

V prípade príjmov právnickej osoby sa uplatňuje sadzba dane vo výške 21 %. Zníženú sadzbu dane z príjmov vo výške 15 % môže právnická osoba aplikovať vtedy, keď výška jej zdaniteľných príjmov nepresiahne hranicu 49 790 € (Hôra, 2022).

Povinnosť zverejňovania

V celej Európskej únii majú firmy povinnosť zverejňovať účtovné závierky. Hospodárske výsledky a finančné údaje slovenských spoločností sú uverejnené v zbierke listín a v registri účtovných závierok (Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo financií, 2021).

Zbierka listín je súčasťou obchodného registra a sú v nej verejne dostupné listiny ako spoločenská zmluva, audítorské správy, účtovné závierky a iné. Register účtovných závierok predstavuje informačný systém verejnej správy a je rozčlenený na verejnú a neverejnú časť. Vo verejnej časti registra sú uverejnené účtovné závierky obchodných spoločností, štátnych podnikov, družstiev, subjektov verejnej správy a účtovných jednotiek, ktoré sa účtujú na základe medzinárodných účtovných štandardov. V neverejnej časti registra sú uložené účtovné závierky podnikateľov – neziskových organizácií a fyzických osôb, pričom títo podnikatelia nemajú povinnosť zverejňovania. Všetky dokumenty, ktoré je povinný register zverejňovať, sú vymedzené v § 23 odsek 2 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve (Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo financií, 2021). Povinnosť zverejňovania predstavuje pre veriteľov, investorov a verejnosť ochrannú funkciu (Belanová, 2014).

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Cieľ práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je skúmanie vplyvu faktora, ktorý rozhodujúcou mierou vplýva na finančné rozhodnutia podnikov. Dôležitým krokom k dosiahnutiu hlavného cieľa práce bolo vytýčenie si čiastkových cieľov pre teoretickú a praktickú časť práce.

Medzi čiastkové ciele teoretickej časti patrí:

1. Vymedzenie pojmov podnikanie, podnikateľ, podnik,
2. Charakterizovanie typológie podnikov podľa právnej formy,
3. Popísanie sledovaných kritérií pri výbere právnej formy podniku.

Medzi čiastkové ciele praktickej časti patrí:

1. Predstavenie vybraného podniku,
2. Rozobratie prechodu z podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným,
3. Zhodnotenie výhod a nevýhod plynúcich z prechodu právnej formy podnikania.

Metodika práce a metódy skúmania

Prvým krokom bol výber témy bakalárskej práce, pričom tu nás zaujalo prepojenie ekonómie a práva blízke nášmu študijnému programu, a práve to v nás podnietilo záujem o túto tému. Ďalej sme si stanovili hlavný cieľ práce a potom pomocou osnovy čiastkové ciele teoretickej a praktickej časti práce. Nasledovalo zhromažďovanie relevantných zdrojov pre danú tému. Na vypracovanie teoretickej časti sme použili dostupnú domácu a zahraničnú literatúru. Praktickú časť sme vytvorili na základe údajov, ktoré boli vyžiadané od vybraného podniku, a taktiež sme čerpali z domácej literatúry. Posledným krokom bola jazyková, formálna a vizuálna úprava textu a nakoniec nasledovalo odovzdanie bakalárskej práce do elektronického systému školy.

Ďalej si uvedieme teoretické vedecké metódy, ktoré sme pri zhotovovaní bakalárskej práce využili. Ako prvú sme využili metódu abstrakcie, pretože sme pri hľadaní a následnom použití relevantných zdrojov potrebovali vyčleniť podstatné informácie a prvky z celku. Metódu abstrakcie sme uplatnili v teoretickej aj praktickej časti práce. V teoretickej časti

sme ako ďalšiu metódu využili analýzu, a tá spočívala v rozložení typológie podnikov na menšie celky, ktoré sme následne charakterizovali. V praktickej časti bola taktiež uplatnená metóda komparácie, pomocou ktorej sme mohli porovnať určité osobitosti podniku živnostníka a spoločnosti s ručením obmedzeným.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Predstavenie podniku

V praktickej časti budeme analyzovať podnik, ktorý sa zaoberá inštaláciami profesionálnych ozvučovacích systémov do rôznych priestorov, ako sú napríklad konferenčné a kongresové miestnosti, školy, kostoly, kultúrne domy, divadlá a hudobné kluby. Taktiež podnik zastrešuje ozvučenie domácností – domáce kiná a viac-zónové ozvučenie domácností. Ďalšou z aktivít podniku je poskytovanie ozvučovacích služieb na spoločenské podujatia, akými sú napríklad plesy, koncerty a konferencie.

Podnik zaradujeme medzi malé podniky, pretože svojím ročným obratom a bilanciou už presiahol hranicu dvoch miliónov, ale zároveň ešte nepresiahol hranicu desiatich miliónov. Čo sa týka právnej formy podnikania, tak podnik bol založený ako podnik živnostníka v roku 2004, ale v roku 2008 došlo k prechodu zo živnosti na spoločnosť s ručením obmedzeným s jedným spoločníkom. Podnik pôsobí na slovenskom trhu takmer 18 rokov a jeho kamenná predajňa sa nachádza v Žiline.

Dôležitou súčasťou analýzy podniku je jeho finančná stránka, a preto si najskôr v krátkosti rozoberieme financovanie podniku živnostníka, a následne sa budeme venovať finančnej charakteristike spoločnosti s ručením obmedzeným. V spoločnosti s ručením obmedzeným sa bližšie pozrieme na vývoj financovania a vývoj výsledku hospodárenia od roku 2008 po rok 2020. Údaje uvádzame po rok 2020 z toho dôvodu, že v čase, keď riešime túto problematiku, nemáme ešte k dispozícii účtovnú závierku za rok 2021.

Na začiatok podnikania si náš podnikateľ zvolil právnu formu podniku živnostníka hlavne z dôvodu časovej, finančnej a administratívnej nenáročnosti začatia podnikania v porovnaní s náročnosťou začatia podnikania vo forme spoločnosti s ručením obmedzeným. Náš podnikateľ videl veľkú výhodu v tom, že ako živnostník môže začať podnikat' s minimálnymi nákladmi po splnení zákonom ustanovených podmienok hneď odo dňa ohlásenia živnosti okresnému úradu – odboru živnostenského podnikania. Na začiatku podnikania bol podnik živnostníka financovaný najmä z cudzích zdrojov – z úveru a pôžičiek, a preto finančná nenáročnosť začatia podnikania bola pre nášho podnikateľa výhodou (Seneši, 2021).

Následne si v spoločnosti s ručením obmedzeným ako prvý rozoberieme vývoj financovania, o ktorom sú údaje uvedené v tabuľke 1. Zamerali sme sa na finančný ukazovateľ - celkovú zadlženosť podniku. Ukazovateľ vysvetľuje do akej miery určitý podnik financuje prostredníctvom cudzích zdrojov svoje aktíva. Výpočet celkovej zadlženosti je nasledovný:

$$\text{Celková zadlženosť (v \%)} = \frac{\text{Cudzie zdroje}}{\text{Aktíva}} \times 100$$

(Finstat, 2022).

Výsledky ukazovateľa vyjadrujeme v percentách a pre lepšie znázornenie vývoju celkovej zadlženosti uvádzame graf 1.

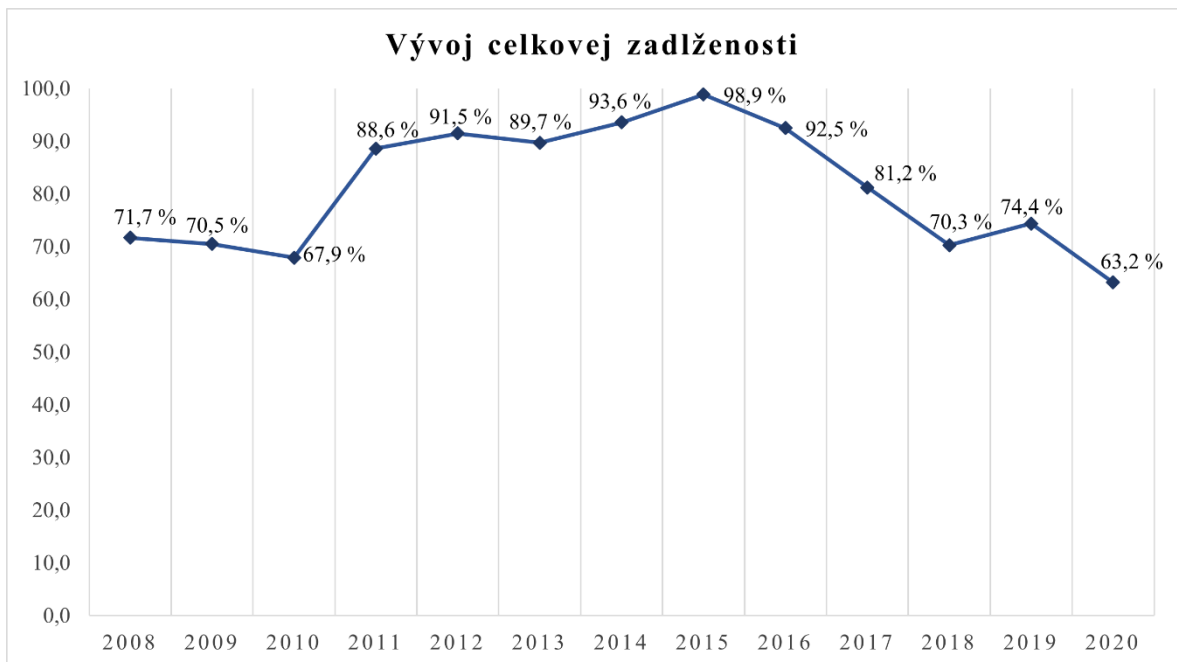
Tabuľka 1 Vývoj financovania podniku

Rok	Aktíva	Vlastné zdroje	Cudzie zdroje	Celková zadlženosť
2008	171 409 €	48 561 €	122 848 €	71,7 %
2009	220 910 €	65 255 €	155 655 €	70,5 %
2010	202 508 €	64 996 €	137 512 €	67,9 %
2011	252 277 €	28 681 €	223 596 €	88,6 %
2012	291 701 €	24 676 €	267 025 €	91,5 %
2013	256 363 €	26 362 €	230 001 €	89,7 %
2014	424 318 €	27 159 €	397 159 €	93,6 %
2015	1 135 595 €	12 230 €	1 123 365 €	98,9 %
2016	1 247 609 €	93 071 €	1 154 538 €	92,5 %
2017	1 453 309 €	273 809 €	1 179 500 €	81,2 %
2018	1 521 441 €	451 664 €	1 069 777 €	70,3 %
2019	1 848 427 €	472 987 €	1 375 440 €	74,4 %
2020	1 694 038 €	623 034 €	1 071 004 €	63,2 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: interné materiály spoločnosti

Z grafu 1 nám vyplýva skutočnosť, že celková zadlženosť v spoločnosti s ručením obmedzeným mala od začiatku podnikania po rok 2010 klesajúci charakter, pričom v rozmedzí rokov 2011 až 2015 prevládal stúpajúci charakter. Najvyššiu celkovú zadlženosť dosiahol podnik v roku 2015, a to z dôvodu schválenia a následného čerpania podnikateľského úveru. Ďalej v rozmedzí rokov 2016 až 2020 prevláda klesajúci charakter celkovej zadlženosti, ktorý predstavuje pre podnik priaznivé vyhlídky do budúcnosti.

Graf 1 Vývoj celkovej zadlženosti

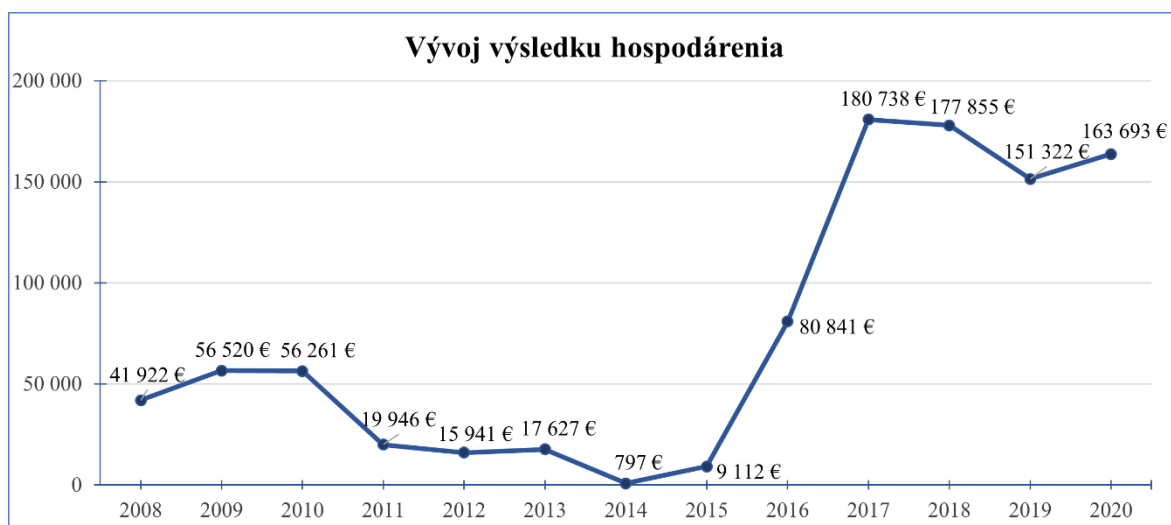
Zdroj: vlastné spracovanie podľa: interné materiály spoločnosti

Ďalej sa bližšie pozrieme na vývoj výsledku hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení v našom vybranom podniku. Je to ukazovateľ, ktorý nám vyhodnocuje úspešnosť prípadne neúspešnosť podnikania určitého podniku v príslušnom období. Výpočet výsledku hospodárenia je nasledovný:

$$\text{Výsledok hospodárenia} = \text{celkové výnosy} - \text{celkové náklady}$$

Pre znázornenie ukazovateľa uvádzame graf 2, v ktorom vidíme výsledky hospodárenia za určité roky. Keďže v našom prípade vždy prevyšovali výnosy nad nákladmi, dosahoval podnik v každom roku zisk. V prípade, ak by prevyšovali náklady nad výnosmi, podnik by dosahoval stratu (Majdúchová a kol., 2018).

Graf 2 Vývoj výsledku hospodárenia

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: interné materiály spoločnosti

3.2 Prechod z podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným

Teraz si bližšie objasníme dôvody, ktoré priviedli podnikateľa - vlastníka podniku k rozhodnutiu prejsť z jednej právnej formy podnikania na druhú. Považujeme za dôležité zmieniť fakt, že samotný prechod z podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným sa nepovažuje za zmenu právnej formy podnikania. Je to z toho dôvodu, že pôvodný podnik živnostníka a novozaložená spoločnosť s ručením obmedzeným predstavujú samostatné a rozdielne právne subjekty. Keďže sa v našom prípade podnikateľ rozhodol pre takýto prechod, tak to prakticky znamenalo založenie novej spoločnosti s ručením obmedzeným, a potom nasledovalo zrušenie podniku jednotlivca (Hôra, 2021). Ako sme už vyššie spomenuli, k prechodu došlo v roku 2008 založením spoločnosti s ručením obmedzeným, pričom živnosť bola zrušená v roku 2009.

Finančný aspekt

V prvom rade si rozoberieme finančný aspekt, a teda si bližšie objasníme a porovnáme platenie odvodov, dane z príjmov a čerpanie podnikateľského úveru u živnostníka a v spoločnosti s ručením obmedzeným.

Začneme platením odvodov u živnostníka a v spoločnosti s ručením obmedzeným. Živnostník je povinný platiť odvody v súlade s výškou dosiahnutých príjmov do zdravotnej poisťovne aj do Sociálnej poisťovne. Čo sa týka prvého roku podnikania, tak v ňom platí živnostník iba minimálny odvod do zdravotnej poisťovne, a od platenia odvodu do Sociálnej

poisťovne je živnostník oslobodený. V nasledujúcich rokoch je potom živnostník povinný platiť odvody do Sociálnej poisťovne aj do zdravotnej poisťovne tak, ako sme už spomínali vyššie, a teda podľa výšky dosiahnutých príjmov. Spoločnosť s ručením obmedzeným má pri platení odvodov oproti podniku živnostníka veľkú výhodu. Čo znamená, že ak si spoločník alebo konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným neuhrádza za svoju činnosť nijakú odmenu, tak v tom prípade nie je povinný platiť odvody do Sociálnej poisťovne. Pre konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným platia pri uhrádzaní odvodov do zdravotnej poisťovne rozličné možnosti optimalizácie, pričom sa môže stať, že by boli pod hranicou minimálneho zdravotného odvodu (Hôra, 2022).

Ďalej si rozoberieme platenie daní z príjmov živnostníka a v spoločnosti s ručením obmedzeným. Sadzby dane platné na rok 2022 pre živnostníkov aj pre spoločnosť s ručením obmedzeným sme už uviedli vyššie v teoretickej časti. Považujeme ale za dôležité spomenúť rozdiel v tom, že živnostník má možnosť uplatnenia nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka vo výške 4 579,26 € na rok 2022. V prípade, že má živnostník vyživované deti, tak má možnosť uplatnenia daňového bonusu na dieťa. Taktiež si živnostník môže uplatňovať paušálne výdavky, a ak tak urobí, nepreukazuje skutočné výdavky a vedie zjednodušené účtovníctvo. Naopak, pokiaľ ide o spoločnosť s ručením obmedzeným, tak tu nie je možnosť uplatnenia nezdaniteľnej časti základu dane, ani daňového bonusu na dieťa a ani paušálnych výdavkov (Hôra, 2022).

Uvedené informácie o platení odvodov a dane z príjmov si premietneme do konkrétneho príkladu a porovnáme výsledok čistého zisku v spoločnosti s ručením obmedzeným s výsledkom čistého zisku u živnostníka. V príklade budeme vychádzať z reálnych hodnôt nášho rozoberaného podniku. Spoločnosť s ručením obmedzeným v našom prípade dosiahla za rok 2020 čistý zisk vo výške 163 693 €. Našou úlohou je vypočítať výšku čistého zisku v prípade, ak by išlo o živnostníka, pričom použijeme reálny zisk pred odpočítaním odvodov a zdanením, ktorý dosiahla spoločnosť s ručením obmedzeným v roku 2020. Je dôležité podotknúť, že náš výpočet bude približný z dôvodu existencie mnohých výnimiek.

Výpočet čistého zisku v podniku živnostníka uvádzame v tabuľke 2 a vychádzame z údajov, ktoré boli platné pre rok 2020. Teraz si bližšie vysvetlíme postup výpočtu, ktorý je nasledovný:

1. Zisk pred odpočítaním odvodov a zdanením máme uvedený. Vypočítame si výšku zdravotných odvodov pri predpísanej sadzbe 14 %. $\Rightarrow 0,14 \times 210\,245 = 29\,434,30$
2. Vypočítame si výšku sociálnych odvodov pri predpísanej sadzbe 33,15 %, pričom kvôli vysokej výške zisku musíme použiť maximálny vymeriavací základ vo výške 85 080 € za rok. $\Rightarrow 0,3315 \times 85\,080 = 28\,207,92$
3. Daňový základ zistíme tak, že od zisku pred odpočítaním odvodov a zdanením odpočítame zdravotné a sociálne odvody. $\Rightarrow 210\,245,00 - 29\,434,30 - 28\,207,92 = 152\,602,78$
 Nezdaniateľnú časť základu dane na daňovníka nemôžeme v našom príklade uplatniť z dôvodu výšky základu dane, ktorý je väčší ako 37 163,36 €, a tak by NČZDD vyšla v hodnote 0 €.
4. Nasleduje výpočet dane z príjmu, pri ktorom uplatníme progresívne zdaňovanie. To znamená, že sadzbu 19 % použijeme pri hodnote 37 163,36 zo základu dane a pri zostatku sa uplatní sadzba 25 %. $\Rightarrow 0,19 \times 37\,163,36 + 0,25 \times 115\,439,42 = 35\,920,89$
5. Ako sme už vyššie uviedli, živnostník si môže uplatniť daňový bonus na vyživované deti (v našom príklade ich bolo 5), ktorého ročná hodnota na jedno dieťa nad 6 rokov predstavovala v roku 2020 sumu 272,64 €. $\Rightarrow 5 \times 272,64 = 1\,363,20$
6. Ďalej odpočítame daňový bonus na dieťa od dane z príjmu a k výsledku pripočítame zdravotné aj sociálne odvody. $\Rightarrow 35\,920,89 - 1\,363,20 + 29\,434,30 + 28\,207,92 = 92\,199,91$
7. Nakoniec od zisku pred zdanením a odvodmi odpočítame sumu spolu odvody a daň. Tak získame výsledok, a teda čistý zisk. $\Rightarrow 210\,245,00 - 92\,199,91 = 118\,045,09$

Z vypočítaného príkladu nám vyplýva, že keby išlo o podnik živnostníka, tak živnostník by dosiahol po odpočítaní odvodov a dane z príjmu nižší čistý zisk ako naša rozoberaná spoločnosť s ručením obmedzeným (tabuľka 3). Preto z tohto pohľadu predstavuje výhodnejšiu právnu formu podnikania spoločnosť s ručením obmedzeným.

Tabuľka 2 Výpočet čistého zisku

	Podnik živnostníka
Zisk pred odvodmi a zdanením	210 245,00 €
Zdravotné odvody	29 434,30 €
Sociálne odvody	28 207,92 €
Daňový základ	152 602,78 €
Sadzba dane z príjmu	19 % a 25 %
Daň z príjmu	35 920,89 €
Daňový bonus na dieťa	1 363,20 €
Spolu odvody a daň	92 199,91 €
Čistý zisk	118 045,09 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: interné materiály spoločnosti

Tabuľka 3 Porovnanie čistého zisku

	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Podnik živnostníka
Čistý zisk za rok 2020	163 693,00 €	118 045,09 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa: interné materiály spoločnosti

Ako poslednú problematiku si rozoberieme čerpanie úveru v podniku živnostníka a v spoločnosti s ručením obmedzeným. V tejto oblasti bol špecifický rok 2020, a to z dôvodu vypuknutia pandémie koronavírusu COVID-19. Zavedené reštriktívne opatrenia zásadne ovplyvnili podnikanie vo viacerých sektorových oblastiach, pričom kultúrna oblasť, do ktorej patrí na základe predmetu podnikania aj náš podnik, bola zasiahnutá vo vysokej miere. Následne na podporenie ekonomiky boli vládou Slovenskej republiky prijaté opatrenia na zmiernenie negatívnych následkov, ktoré boli spôsobené mimoriadnou situáciou. Medzi tieto opatrenia týkajúce sa podniku živnostníka a malých a stredných podnikov patrili zvýhodnené úvery pre podnikateľov a odklad splácania úveru a leasingu (Slovak Business Agency, 2020).

Čo sa týka podniku živnostníka a malých a stredných podnikov, tak tie boli oprávnené v čase koronakrízy požiadať o zvýhodnené úvery z Eximbanky a zo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. V čase od apríla 2020 Eximbanka poskytovala za zvýhodnených podmienok úver, ktorého cieľom bola podpora udržania prevádzky a zamestnanosti MSP v náročnom období. Výška úveru poskytovaného bankou sa pohybovala v rozmedzí od 100 000 € do 500 000 €, pričom maximálna výška úveru nemohla presiahnuť 50 % celkového obratu určitého podniku za rok 2019, a doba splatnosti úveru bola určená na 3 roky. Slovenská záručná a rozvojová banka poskytuje koronakrizou zasiahnutým podnikateľom prevádzkový úver Podnikateľ 2020. Výška úveru sa pohybuje od 10 000 € do 350 000 €, a taktiež je možné, aby výška úveru bola najviac v sume 50 % z celkového obratu určitého podniku za rok 2019. Doba splatnosti úveru je 3 roky pri úrokovej sadzbe 4 % p. a., pričom si klient môže vybrať medzi jednorazovým alebo postupným čerpaním úveru. Poskytnutý úver je možné použiť na určité účely, ktorými sú financovanie investícií do hmotného a/alebo nehmotného majetku, ktoré súvisia s udržaním prevádzky a zamestnanosti, ďalej financovanie prevádzkových nákladov, ktoré súvisia s udržaním prevádzky a zamestnanosti a napokon splatenie záväzkov voči Sociálnej poisťovni a/alebo zdravotným poisťovniam (Slovak Business Agency, 2021).

Možnosť poskytnutia prvého spomenutého úveru je už pozastavená, ale podnik živnostníka alebo malý a stredný podnik (tzv. malý zamestnávateľ) môžu ešte získať druhý spomenutý úver od Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, pričom musia splňať nasledujúce podmienky:

- sú zriadené a podnikajú na území Slovenskej republiky,

- nepatria do najvyššej ratingovej kategórie kreditného rizika,
- nenapĺňajú definíciu pre „podnik v ťažkostiach“ (v tom prípade, ak sú staršie ako tri roky),
- nepatria do oblasti akvakultúry a rybolovu alebo prvovýroby poľnohospodárskych výrobkov,
- nesmú byť právoplatne odsúdení za trestný čin, ktorý sa týka ich profesionálneho správania (korupcia, podvod a pod.),
- nemôže byť voči nim požadované vrátenie pomoci určenej na základe predchádzajúceho rozhodnutia Európskej komisie,
- nemôže byť proti nim prijaté právoplatné rozhodnutie, ktoré ukladá sankciu za porušenie zákazu týkajúceho sa nelegálneho zamestnávania,
- zdravotná poisťovňa voči nim nemá zaevidované pohľadávky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie, a to po lehote splatnosti viac ako 180 dní,
- taktiež Sociálna poisťovňa voči nim nemá zaevidované pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie alebo takisto pohľadávky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie, a to po lehote splatnosti viac ako 180 dní,
- a nakoniec nebola voči nim začatá reštrukturalizácia alebo konkurzné konanie (Slovak Business Agency, 2020).

Poskytnutie úveru Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou je výhodné z toho dôvodu, že je možný odklad splácania úroku a istiny na obdobie 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru. Ministerstvo financií Slovenskej republiky poskytuje sprostredkovateľovi pomoci záruku za úver a úhradu úroku z úveru. Táto skutočnosť predstavuje záväzok Ministerstva financií SR voči malému zamestnávateľovi, že splatí jeho záväzok v prípade, ak malý zamestnávateľ neplní svoj záväzok zo zmluvy o úvere uzavretej medzi ním a sprostredkovateľom pomoci. Keď Ministerstvo financií SR splní voči sprostredkovateľovi pomoci záväzok zo záruky za úver namiesto malého zamestnávateľa, vznikne mu pohľadávka z realizovanej záruky voči malému zamestnávateľovi, a to v rozsahu tohto plnenia (Slovak Business Agency, 2020).

Odklad splátok z úveru a leasingu je druhým spomenutým opatrením, ktoré bolo zavedené v čase koronakrízy a týka sa ako podniku živnostníka tak aj malých a stredných podnikov. O tento odklad mohol podnikateľ požiadať banku prípadne nebankový subjekt v čase od apríla 2020 do konca marca 2021. Banka poskytla odklad splácania úveru „*bez účtovania poplatkov alebo iných náhrad za odklad splácania úveru a bez požiadaviek na*

d'alsie zabezpečenie úveru alebo iných dodatočných podmienok. Odkladom splácania úveru nesmelo dôjsť ku zvýšeniu istiny úveru“ (NBS, 2020). Odklad splácania úveru mohol byť bankou poskytnutý maximálne o deväť mesiacov, pričom nebankový subjekt, ktorý bol veriteľom, bol oprávnený odklad splátok poskytnúť najviac na tri mesiace. O ďalší odklad splátok na tri mesiace bolo umožnené požiadať pred uplynutím trojmesačnej lehoty. Podnikateľ mohol o odklad splátok úveru požiadať iba jedenkrát a musel splniť nasledujúce podmienky:

- úverové zmluvy, ktorých sa odklad splácania týka, musia byť uzavreté do konca obdobia pandémie,
- dlžník musí riadne vyplniť žiadosť, na základe ktorej sa odklad vykoná.

V prípade, ak sa dlžník s veriteľom nedohodne inak, za obdobie odkladu splácania úveru budú nezaplatené úroky rozdelené do zostávajúcich splátok úveru, ktoré sú splatné po uplynutí doby odkladu splácania úveru (Slovak Business Agency, 2021).

Na základe vyššie uvedených skutočností o poskytovaní zvýhodnených úverov a o odklade splátok z úveru vieme zhodnotiť, že v prípade nášho koronakrízou zasiahnutého podniku by bola poskytnutá pomoc rovnaká, aj ešte pri podniku živnostníka, aj pri spoločnosti s ručením obmedzeným, pretože ju zaradujeme medzi malé podniky.

Teraz si uvedieme tri ďalšie dôvody, ktoré podnikateľ bral do úvahy pri rozhodovaní o prechode právnej formy podnikania.

Spôsob ručenia za záväzky z podnikania

Prehodnotenie spôsobu ručenia za záväzky z podnikania bolo jedným z nich. Podnikateľ si uvedomoval, že ako živnostník ručí za svoje podnikanie neobmedzene a to obchodným aj súkromným majetkom. Taktiež je do tohto majetku zahrnutý aj majetok, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a napríklad pri exekúcii by bolo možné siahnuť aj na tento majetok. Na druhej strane bol podnikateľ oboznámený s výhodou ručenia v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá predstavuje ručenie spoločníka len do výšky nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri. Po zvážení týchto dvoch alternatív sa podnikateľ rozhodol, že podnikanie formou spoločnosti s ručením obmedzeným bude pre neho a jeho rodinu bezpečnejším. A to predovšetkým z dôvodu, že v prípade exekúcie by nehrozila strata súkromného majetku (Vargicová, 2022).

Riešenie dojmu z reprezentácie podniku

Riešenie dojmu z reprezentácie podniku pred klientmi bolo ďalšou otázkou, ktorou sa podnikateľ pri rozhodovaní zaoberal. V dobe, keď podnikateľ rozhodoval o prechode právnej formy podnikania, prevládal názor, že spoločnosť s ručením obmedzeným má dôveryhodnejší a atraktívnejší imidž v obchodných vzťahoch. Z toho dôvodu, že ide o kapitálovú spoločnosť, a teda je kapitálovo silnejšia ako podnik živnostníka. Odpoveď na túto otázku podporila podnikateľovo rozhodnutie v prospech spoločnosti s ručením obmedzeným (Advison, 2022).

Problematika dedenia podniku

Keďže v čase, keď sa podnikateľ zaoberal otázkou prechodu právnej formy podnikania, mal už viacerých potomkov, bral do úvahy aj problematiku dedenia podniku.

V živnostenskom zákone sú vymedzené pravidlá, ktoré v prípade úmrtia fyzickej osoby (živnostníka) umožňujú dedičom podnikateľa pokračovať v živnosti. V § 13 odseku 5 živnostenského zákona je uvedené, že v prípade, ak chcú dedičia pokračovať v živnosti, sú povinní to oznámiť do jedného mesiaca od skončenia konania o dedičstve živnostenskému úradu. Živnosť ale nemôžu prevádzkovať v tom prípade, ak by do šiestich mesiacov od skončenia dedičského konania nezískali vlastné živnostenské oprávnenie. Vo vzťahu k pozostalému manželovi je táto skutočnosť vymedzená v § 13 odseku 6 živnostenského zákona, a teda *„pozostalý manžel, ktorý bol spoluvlastníkom majetku používaného na prevádzkovanie živnosti alebo ktorý tento majetok alebo podiel na ňom dedičstvom nadobudol, môže pokračovať v živnosti aj po tejto lehote na základe živnostenského oprávnenia poručiteľa.“* V § 57 odseku 1 písmene a) živnostenského zákona je uvedené, že živnostenské oprávnenie zaniká smrťou živnostníka, v prípade ak v živnosti nepokračujú dedičia alebo správca dedičstva. Živnostenské oprávnenie sa viaže na konkrétnu osobu a je označované ako subjektívne právo. V prípade, ak sa dedičia rozhodnú pokračovať v živnosti, vzniká nový právny subjekt, s ktorým je spojené nové uzatváranie kontraktov (Diheneščíková, 2021).

Pri dedení spoločnosti s ručením obmedzeným s jedným spoločníkom, ako by to bolo v našom spomínanom podniku, sa stáva predmetom dedenia celý podnik. V § 91 odseku 1 Obchodného zákonníka je vymedzená skutočnosť, ktorá znie nasledovne: *„Ak smrťou spoločníka nezaniká spoločnosť, môže sa dedič prihlásiť o svoju účasť v spoločnosti do jedného mesiaca od skončenia konania o dedičstve. Prihlásením vstupuje dedič do práv a*

povinností zomretého spoločníka ku dňu jeho smrti.“ Uvedená skutočnosť by platila aj v našom prípade. To znamená, že zdedením spoločnosti s ručením obmedzeným by nevznikol nový právny subjekt, ako to bolo pri podniku živnostníka, ale dedičia by pokračovali v podnikaní v zdedenom podniku. Naš spomínaný podnikateľ sa priklonil k tomuto druhému variantu z toho dôvodu, aby dedičia vstúpili do práv a povinností, ktoré bude mať porúčiteľ ku dňu jeho smrti (Diheneščíková, 2021).

3.3 Diskusia

Riešením skúmanej problematiky sme dospeli k názoru, že rozhodnutie týkajúce sa prechodu z právnej formy podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným bolo urobené správne. Dôvodom je fakt, že správnosť rozhodnutí týkajúcich sa vyššie spomenutých oblastí, sa podnikateľovi postupne v rokoch podnikania odôvodnila. Teda z vlastnej skúsenosti za výhody podnikania v právnej forme spoločnosti s ručením obmedzeným podnikateľ považuje finančný aspekt, spôsob ručenia za záväzky z podnikania a riešenie dojmu z reprezentácie podniku, pričom problematika dedenia podniku ešte neprišla do úvahy.

Taktiež je ale dôležité spomenúť jednu nevýhodu, ktorú si podnikateľ uvedomuje, a ktorá súvisí s náročnosťou skončenia podnikania pri spoločnosti s ručením obmedzeným. Spoločnosť s ručením obmedzeným je možné zrušiť bez likvidácie alebo s likvidáciou. Bez likvidácie je ju možné zrušiť v tom prípade, ak nedisponuje majetkom ani dlhmi, alebo taktiež ak jej majetok prechádza na ďalšieho právneho nástupcu (napríklad pri splnutí, zlúčení alebo rozdelení). Taktiež sa likvidácia nevyžaduje v tom prípade, keď sa spoločnosť s ručením obmedzeným dostala do konkurzu, a ten bol buď zrušený, zamietnutý, prípadne zastavený z dôvodu nedostatku majetku. Na zrušenie spoločnosti likvidáciou sa vyžaduje dostatok majetku potrebného na vysporiadanie všetkých záväzkov a to v plnej výške. Likvidácia predstavuje náročný administratívny proces, pri ktorom je väčšinou potrebná odborná pomoc z účtovného aj z právneho hľadiska. Spoločnosť s ručením obmedzeným zaniká ku dňu výmazu z obchodného registra, pričom výmazu predchádza jej zrušenie (Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo financií, 2022).

Pokiaľ ide o podnik živnostníka, tak tu je ukončenie podnikania oveľa jednoduchšie. V prípade, keď sa podnikateľ rozhodne ukončiť svoje živnostenské podnikanie, tak živnostenské oprávnenie zaniká dňom, ktorý nasleduje po dni doručenia oznámenia

o ukončení podnikania živnostenskému úradu. Prípadne môže byť v oznámení uvedený neskorší dátum ukončenia. Z hľadiska ukončenia podnikania usudzujeme, že výhodnejšou právnou formou by bol podnik živnostníka (Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo financií, 2021).

Keďže náš podnikateľ v momentálnej situácii vôbec nepremýšľa nad skončením podnikania, tak aj napriek uvedenej nevýhode hodnotí prechod z právnej formy podniku živnostníka na spoločnosť s ručením obmedzeným kladne.

Záver

Záverečná bakalárska práca sa zaoberala skúmaním vplyvu faktora, ktorý rozhodujúcou mierou vplýva na finančné rozhodnutia podnikov. Prostredníctvom charakterizovania jednotlivých právnych foriem sme zistili a špecifikovali odlišnosti, ktoré medzi právnymi formami podnikania sú, a taktiež sme získané poznatky demonštrovali na konkrétnom príklade z praxe.

V teoretickej časti sme sa zamerali na zadefinovanie pre našu tému dôležitých pojmov akými sú podnikanie, podnikateľ a podnik, pričom sme ich vymedzili na základe právnej úpravy v podmienkach Slovenskej republiky, a taktiež sme využili dostupnú domácu a zahraničnú literatúru. Zistili sme, že v odbornej literatúre sa stretávame s rôznymi definíciami týchto pojmov, a preto sme uviedli viacero zdrojov. Taktiež sme prišli na to, že pojem podnik často vymedzujú ekonómovia a právnici odlišne, pričom uvádzame definície z oboch hľadísk. Ďalej sme sa v teoretickej časti venovali typológii podnikov, a teda na základe zamerania našej práce sme sa zaoberali klasifikáciou podnikov podľa právnej formy. Na základe Obchodného zákonníka ako aj ďalších právnych predpisov sme charakterizovali postupne podniky jednotlivcov, obchodné spoločnosti a nakoniec osobitné druhy podnikov. Na konci tejto časti sme sa zaoberali kritériami, ktoré je potrebné zohľadniť pri výbere právnej formy podniku a sú nimi najmä počet zakladateľov podniku, oprávnenie k riadeniu podniku, náročnosť administratívy a výška výdavkov potrebných na založenie podniku, spôsob a rozsah ručenia, potrebný začiatkový kapitál, financovanie podniku, podiel na zisku (prípadne na strate), daňové zaťaženie a povinnosť zverejňovania. Každé z týchto kritérií bolo bližšie špecifikované.

V praktickej časti sme sa zaoberali analýzou konkrétneho podniku, pričom po jeho základnom predstavení a finančnej charakteristike nasledovalo skúmanie prechodu z právnej formy podniku živnostníka na právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným. Bližšie sme popísali dôvody, ktoré viedli nášho podnikateľa k tomuto rozhodnutiu. Podnikateľ zohľadňoval finančný aspekt, spôsob ručenia za záväzky z podnikania, riešenie dojmu z reprezentácie podniku a problematiku dedenia podniku. Na konci praktickej časti v diskusii sme zhodnotili výhody a nevýhody, ktoré plynú podnikateľovi z prechodu právnej formy. Na základe podnikateľovho zhodnotenia a jeho podnikateľského plánu sme určili, že pre nášho konkrétneho podnikateľa bol prechod právnej formy správnym rozhodnutím.

Za prínos praktickej časti v našej bakalárskej práci považujeme fakt, že môže napomôcť pri rozhodovaní aj iným podnikateľom, ktorí rozmýšľajú nad prechodom (alebo zmenou) z jednej právnej formy podnikania na druhú právnu formu. Hlavným všeobecným zistením je skutočnosť, že podnikateľ musí brať do úvahy pri rozhodovaní viacero kritérií, pričom každé z nich prináša určitú výhodu, respektíve nevýhodu. Taktiež sme skúmaním našej problematiky zistili, že v rámci právnych foriem podnikania v Slovenskej republike podľa Obchodného zákonníka ako aj ďalších právnych predpisov, neexistuje právna forma, ktorá by disponovala iba výhodami. Preto považujeme za potrebné, aby podnikateľ poznal charakteristiku jednotlivých právnych foriem podnikania, ktorú uvádzame v teoretickej časti. Na základe týchto poznatkov, tak ako to bolo aj v našom konkrétnom príklade z praxe, sa podnikateľ rozhodne, ktorá právna forma je pre jeho podnikanie najvýhodnejšia.

Zoznam použitej literatúry

Knižná literatúra

1. GUTENBERG, Erich. *Grundlagen der Betriebswirtschaftslehre*. Berlin: Springer Verlag, 1989.
2. KROŠLÁK, Daniel - NEVOLNÁ, Zuzana - OLŠOVSKÁ, Andrea. *Podnikateľské právo*. 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. 288 s. ISBN 978-80-8168-045-8.
3. MAJDÚCHOVÁ, Helena a kol.. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. 422 s. ISBN 978-80-8168-806-5.
4. MAJDÚCHOVÁ, Helena - NEUMANNOVÁ, Anna. *Podnik a podnikanie*. Bratislava: Sprint 2, 2012. 215 s. ISBN 978-80-89393-83-1.
5. MARTINOVIČOVÁ, Dana - KONEČNÝ, Miloš - VAVŘINA, Jan. *Úvod do podnikovej ekonomiky*. Praha: Grada Publishing, 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-5316-4.
6. SRPOVÁ, Jitka - ŘEHOŘ, Václav a kol.. *Základy podnikání*. Praha: Grada Publishing, 2010. 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.
7. SYNEK, Miloslav a kol.. *Manažerská ekonomika*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 480 s. ISBN 978-80-247-3494-1.

Internetové zdroje

1. ADVISON. *Porovnanie s.r.o. vs. živnosť. Čo je lepšie v roku 2022?*. 2022. [online] [cit. 03.03.2022]. Dostupné na: https://www.advison.sk/post/porovnanie-s-r-o-vs-zivnost?fbclid=IwAR2Id43f5cnj2fcCCvIJTBcQWkXOKHwUZtP2KD9SuPgf0Z0_jImqs8LPA90#section-8
2. BELANOVÁ, Katarína. *Vplyv právnej formy podnikania na financie podnikateľskej sféry*. 2014. [online] [cit. 06.02.2022]. Dostupné na: http://www.derivat.sk/files/2014casopisforfin/FF_2014_Marec_Belanova_PravFormyPodnikania.pdf
3. DIHENEŠČÍKOVÁ, Daniela. *Odovzdanie rodinnej firmy nasledovníkom na Slovensku*. 2021. [online] [cit. 10.03.2022]. Dostupné na:

<https://www.podnikajte.sk/manazment-a-strategia/odovzdanie-rodinej-firmy-na-slovensku>

4. FINSTAT. 2022. [online] [cit. 10.03.2022]. Dostupné na: <https://finstat.sk/>
5. FOLTÍNOVÁ, Alžbeta. *Slobodné povolania*. 2000. Bratislava: Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania. [online] [cit. 01.12.2021]. Dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/slobodne_povolania.pdf
6. GARBÁROVÁ, Miriam - PILÁTIKOVÁ, Andrea. *Nadnárodné právne formy podnikania a ich porovnanie s vybranými právnymi formami podnikania na Slovensku*. 2018. [online] [cit. 17.03.2022]. Dostupné na: <https://pteo.uniza.sk/pdfs/ptk/2018/01/02.pdf>
7. HÔRA, Tomáš. *Prechod zo živnosti SZČO na s.r.o. - postup ako na to*. 2021. [online] [cit. 20.03.2022]. Dostupné na: https://www.sroonline.sk/blog_clanok_prechod-zo-zivnosti-szo-na-sro-postup-ako-na-to
8. HÔRA, Tomáš. *Živnosť alebo S.R.O.? Porovnanie pre rok 2022*. 2022. [online] [cit. 03.03.2022]. Dostupné na: https://www.sroonline.sk/blog_clanok_ivnost-alebo-sro-porovnanie?fbclid=IwAR3ImB2KOqe0ASXk9urwHNQHvQ9APCThVcAv5JmOpIHGOAjXdnaJ187dmvI
9. KARKESOVÁ, Lucia. *Európska spoločnosť – Societas Europaea*. 2019. [online] [cit. 06.04.2022]. Dostupné na: <https://karkesova.sk/novinky/eur%C3%B3pska-spolo%C4%8Dnos%C5%A5-societas-europaea>
10. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI, MINISTERSTVO FINANCIÍ. *Ukončenie spoločnosti s ručením obmedzeným*. 2022. [online] [cit. 20.04.2022]. Dostupné na: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_ukoncenie-spolocnosti-sro/
11. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI, MINISTERSTVO FINANCIÍ. *Ukončenie živnostenského podnikania*. 2021. [online] [cit. 20.04.2022]. Dostupné na: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_ukoncenie-zivnostenskeho-podnikania/
12. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI, MINISTERSTVO FINANCIÍ. *Zverejňovanie finančných výsledkov firiem*. 2021. [online] [cit. 01.03.2022].

- Dostupné na: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_zverejnovanie-financnych-vysle
13. NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. *Odklad splátok - podnikatelia*. 2020. [online] [cit. 05.04.2022]. Dostupné na: <https://www.nbs.sk/sk/ofs/zivotne-situacie/vase-financie-a-covid-19/odklad-splatok-podnikatelia>
 14. POHORELÁ, Petra. *Európske družstvo (SCE)*. 2020. [online] [cit. 27.03.2022]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/ine-obchodne-spolocnosti-a-druzstvo/europske-druzstvo-sce>
 15. SENEŠI, Norbert. *Porovnanie živnosti a s. r. o. v roku 2021*. 2021. [online] [cit. 04.03.2022]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/pravne-formy/porovnanie-zivnost-sro-2021>
 16. SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Podpora zamestnanosti v období koronakrízy v SR a v okolitých krajinách*. 2020. [online] [cit. 19.04.2022]. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/08/Podpora-zamestnanosti-v-obdob%C3%AD-koronakr%C3%ADzy-v-SR-a-v-okolit%C3%BDch-krajin%C3%A1ch.pdf>
 17. SLOVAK BUSINESS AGENCY. *Nepriaznivý vplyv pandémie koronavírusu na podnikovú ekonomiku SR*. 2021. [online] [cit. 19.04.2022]. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Nepriazniv%C3%BD-vplyv-pand%C3%A9mie-koronav%C3%ADrusu-na-podnikov%C3%BA-ekonomiku-SR.pdf>
 18. ŠIRÁ, Elena. *Kapitálové spoločnosti v podmienkach Slovenskej republiky*. 2017. [online] [cit. 04.12.2021]. Dostupné na: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kotulic26/subor/Sira.pdf>
 19. VARGICOVÁ, Paulína. *Porovnanie živnosti a s. r. o. v roku 2022*. 2022. [online] [cit. 05.03.2022]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/pravne-formy/porovnanie-zivnost-sro-2022>

Zoznam použitých právnych predpisov

1. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

2. Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)
3. Zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov
4. Zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku
5. Zákon č. 562/2004 Z. z. o európskej spoločnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
6. Zákon č. 177/2004 Z. z. o európskom zoskupení hospodárskych záujmov, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
7. Zákon č. 91/2007 Z. z. o európskom družstve
8. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov